

Scenarier for Nye Stavanger

Stavanger 24 september 2018

Steder har ulik forventet vekst:

- Sentrale steder får mer innflytting enn usentrale
- Noen steder ligger i større arbeidsmarkeder med vekst
- Noen steder har yngre befolkning og får bedre fødselsbalanse
- Noen steder har en gunstig sammensetning av næringslivet

Forventet vekst vil variere over tid:

- Innvandringen til Norge varierer fra år til år
- Fruktbarheten endres
- Den nasjonale arbeidsplassveksten svinger

Strukturelle betingelser for vekst
Som kommunen ikke kan påvirke

Noen steder har høyere vekst enn forventet:

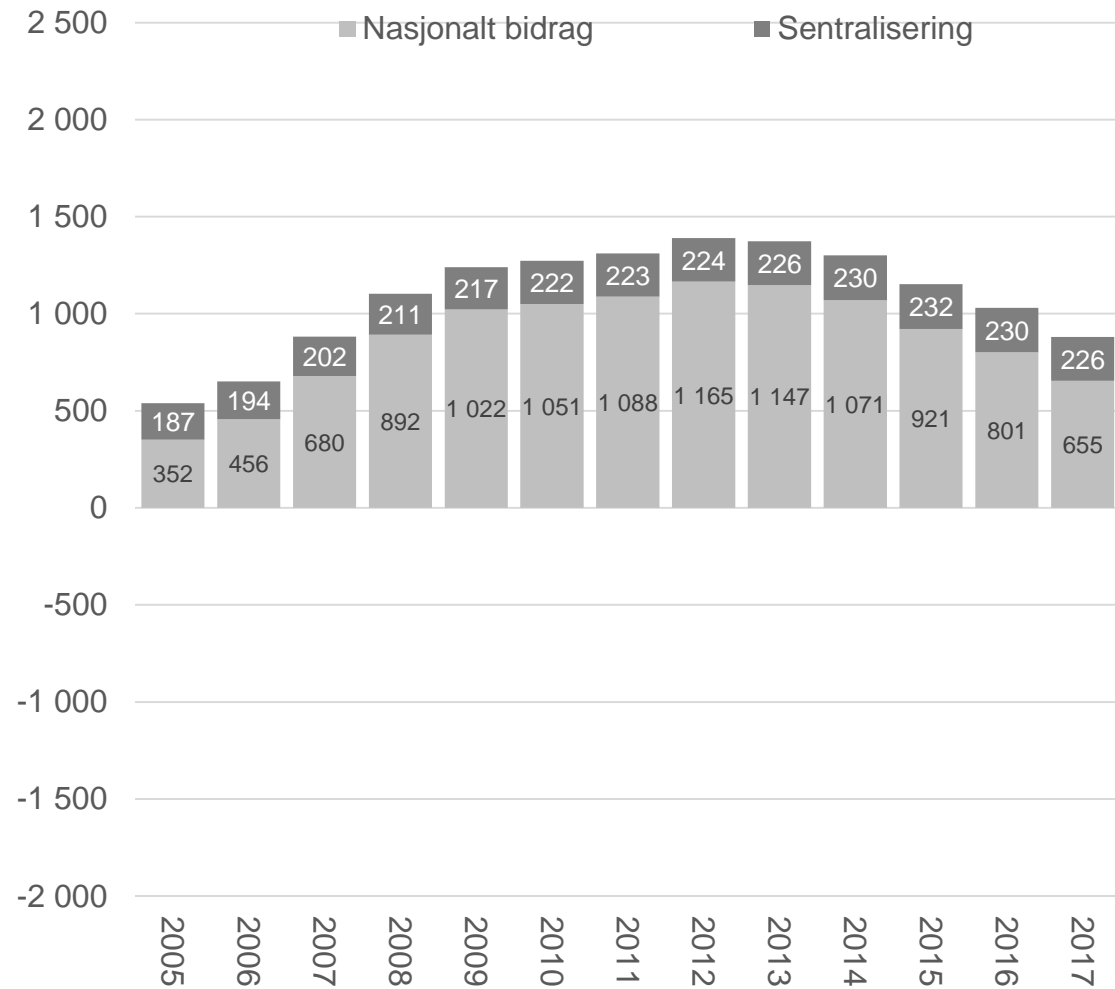
- Steder med høyere innflytting og befolkningsvekst enn forventet er attraktive som bosted
- Steder med høyere vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet er attraktive for næringsliv

Attraktiviteten er kommunens handlingsrom og mulighet til å påvirke veksten i egen kommune

Bostedsattraktivitet

Strukturelle betingelser:

- Nasjonal innvandring
- Sentralitet

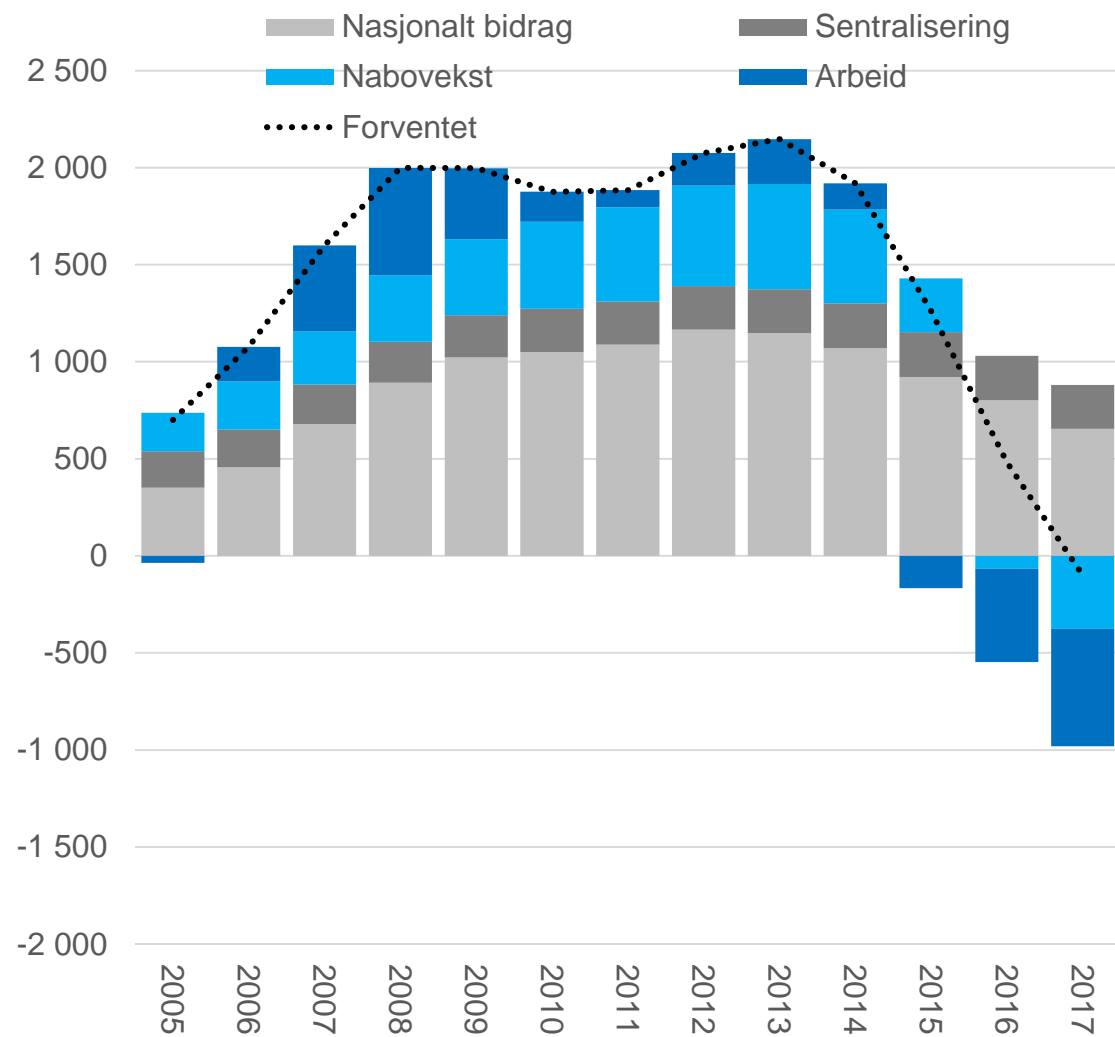
Drivkrefter for flytting Stavanger, 3 års gjennomsnitt.

Bostedsattraktivitet

Arbeidsplassvekstens betydning for flyttingen:

- I egen kommune
- I nabokommuner

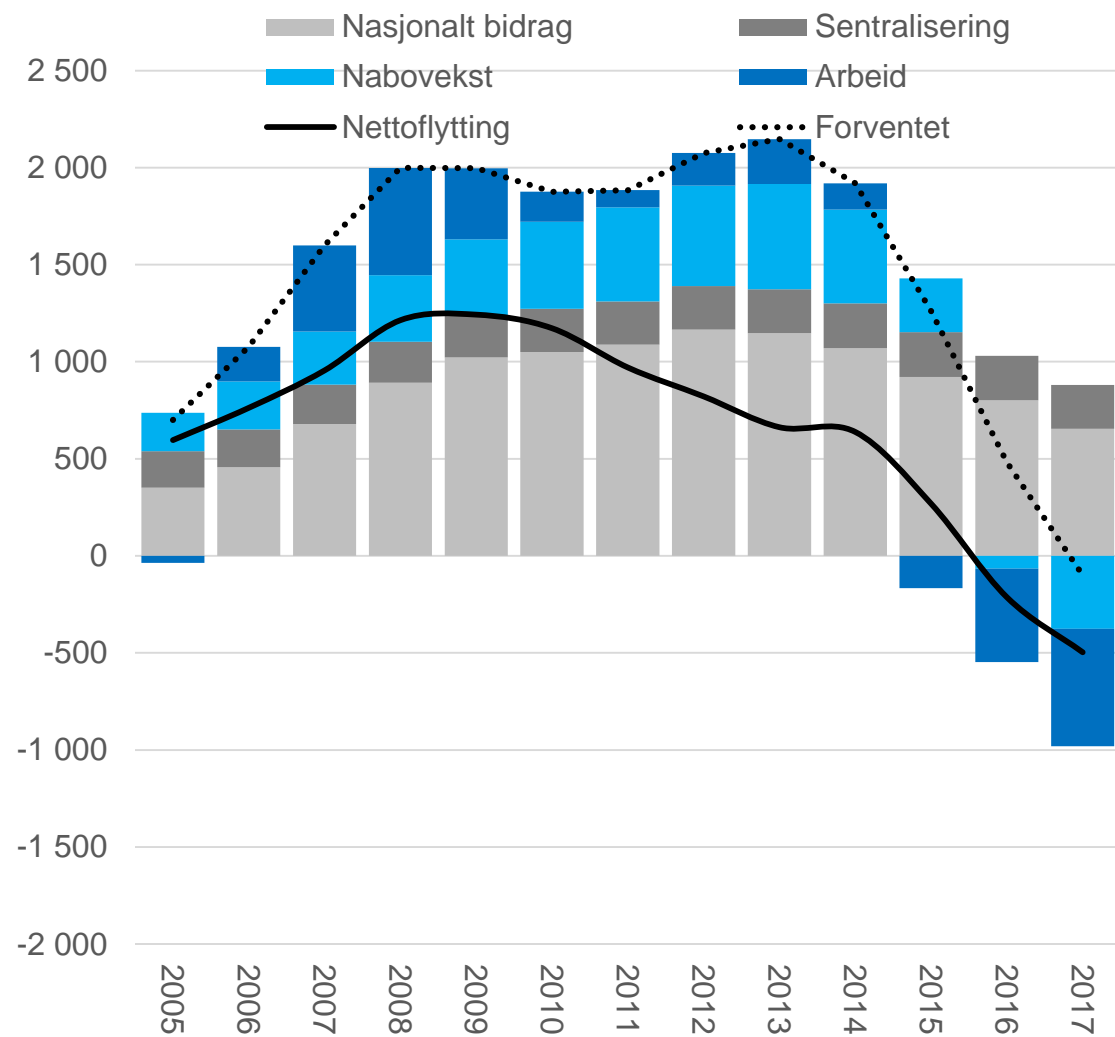
Forventede flyttetall

Drivkrefter for flytting Stavanger, 3 års gjennomsnitt.

Bostedsattraktivitet

Forventet flytting
Faktisk flytting

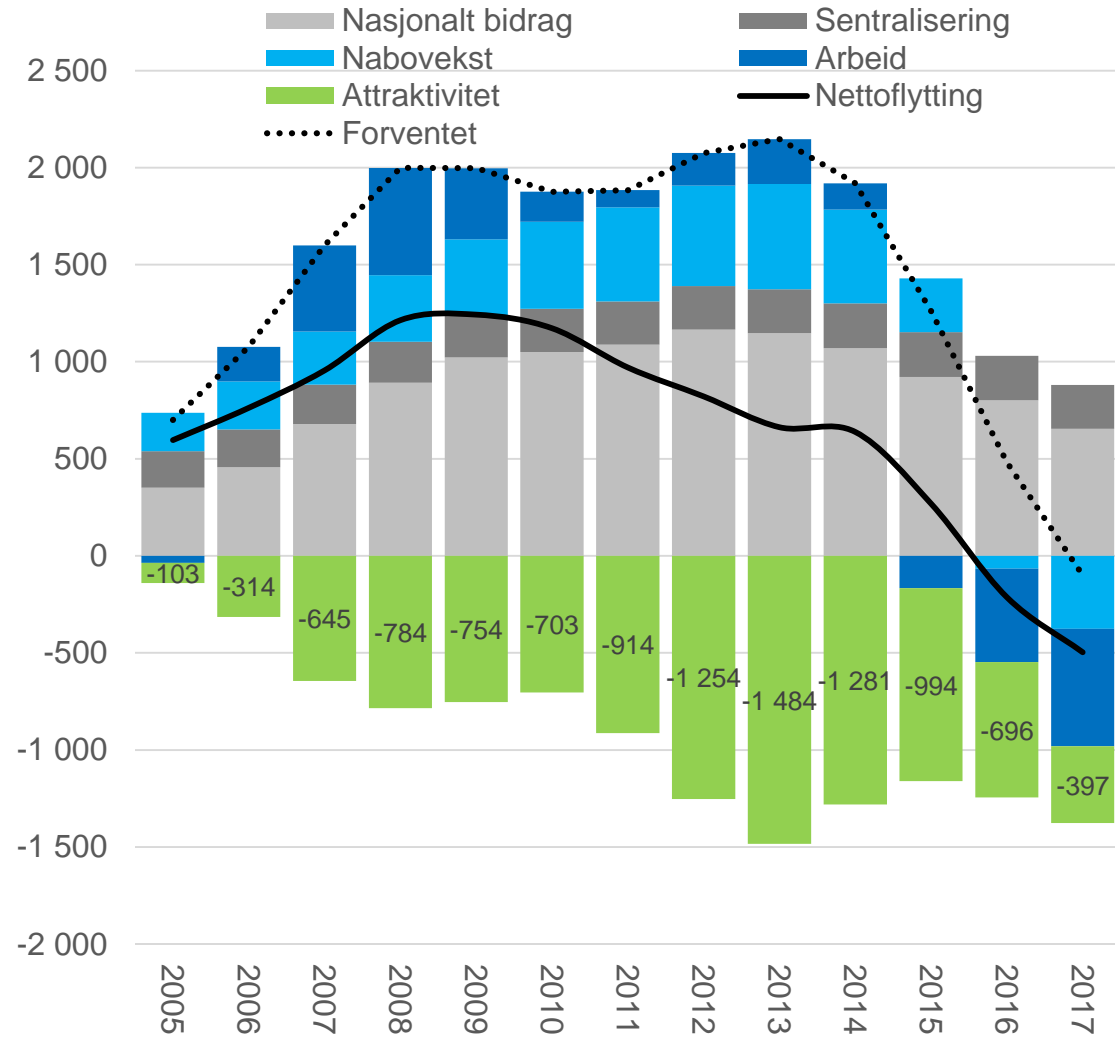

Drivkrefter for flytting Stavanger, 3 års gjennomsnitt.

Bostedsattraktivitet

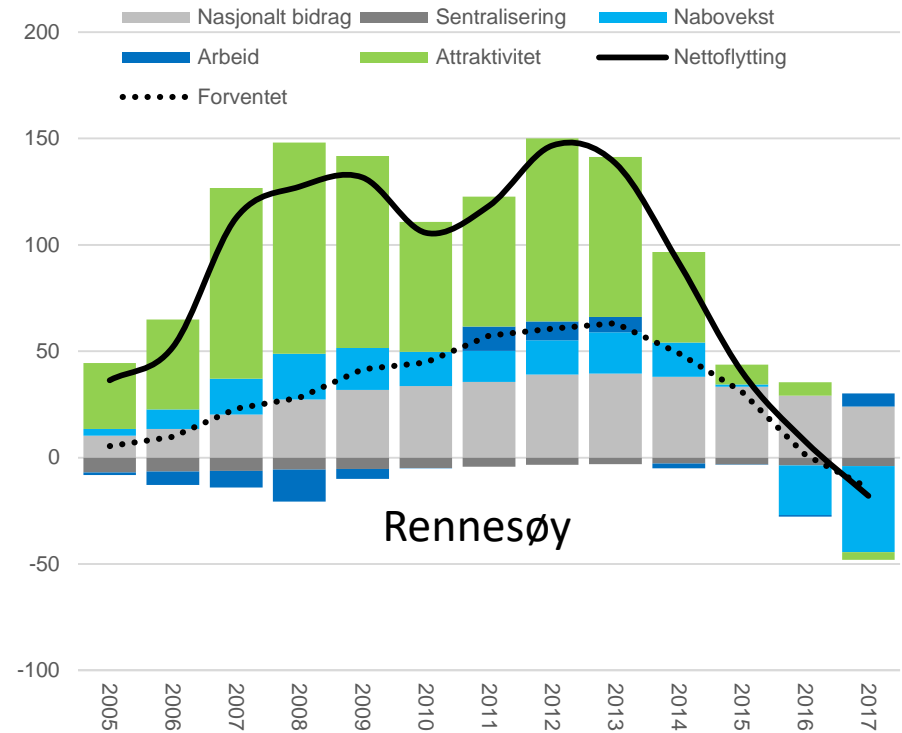
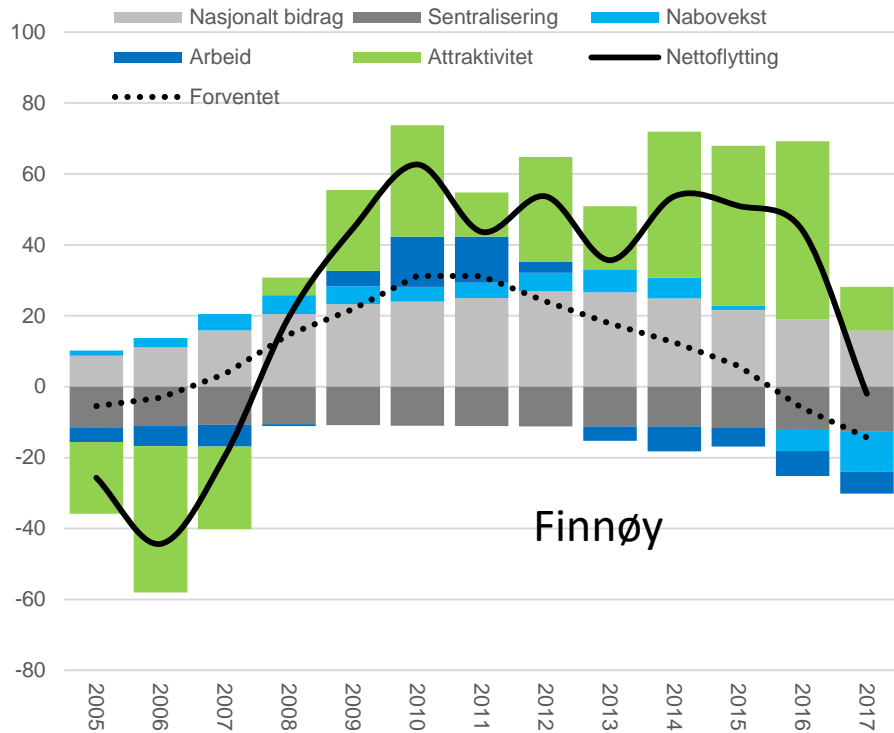
Bostedsattraktivitet:

Stavanger har hatt langt lavere innflytting enn forventet.

Drivkrefter for flytting Stavanger, 3 års gjennomsnitt.

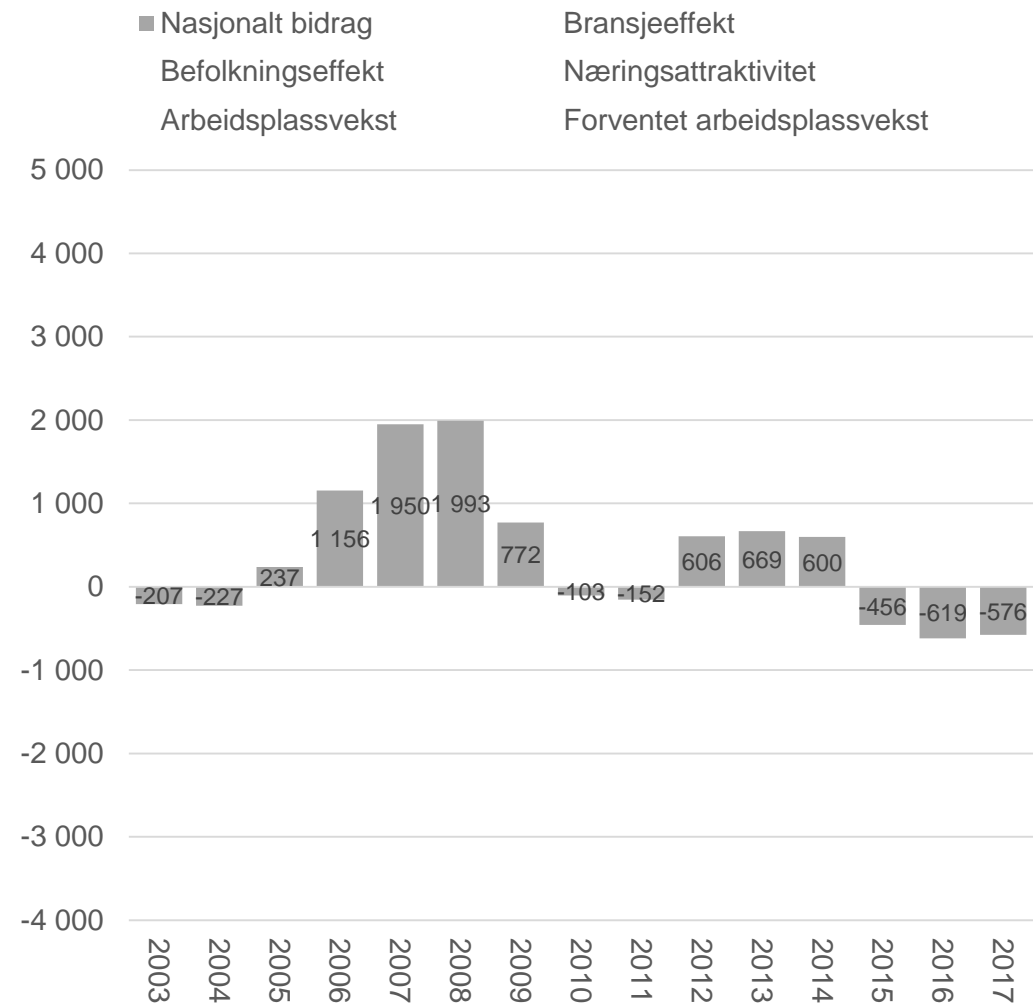
Bostedsattraktivitet

Finnøy og Rennesøy har hatt langt høyere flyttetall enn forventet.

Næringsattraktivitet

Nasjonal vekst

Drivkrefter for arbeidsplassvekst i næringslivet.
Tre års glidende gjennomsnitt.

Næringsattraktivitet

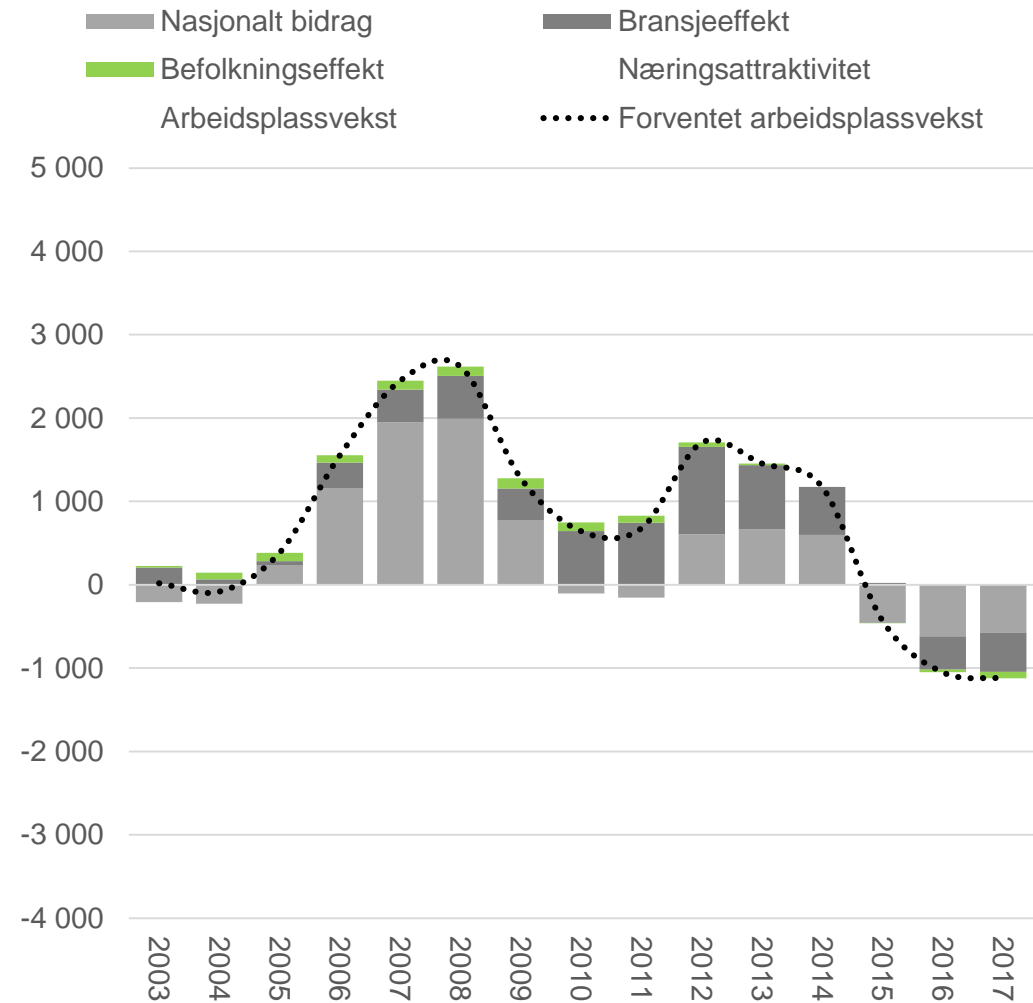
Nasjonal vekst

Bransjeeffekt

Befolkningsvekst

Forventet

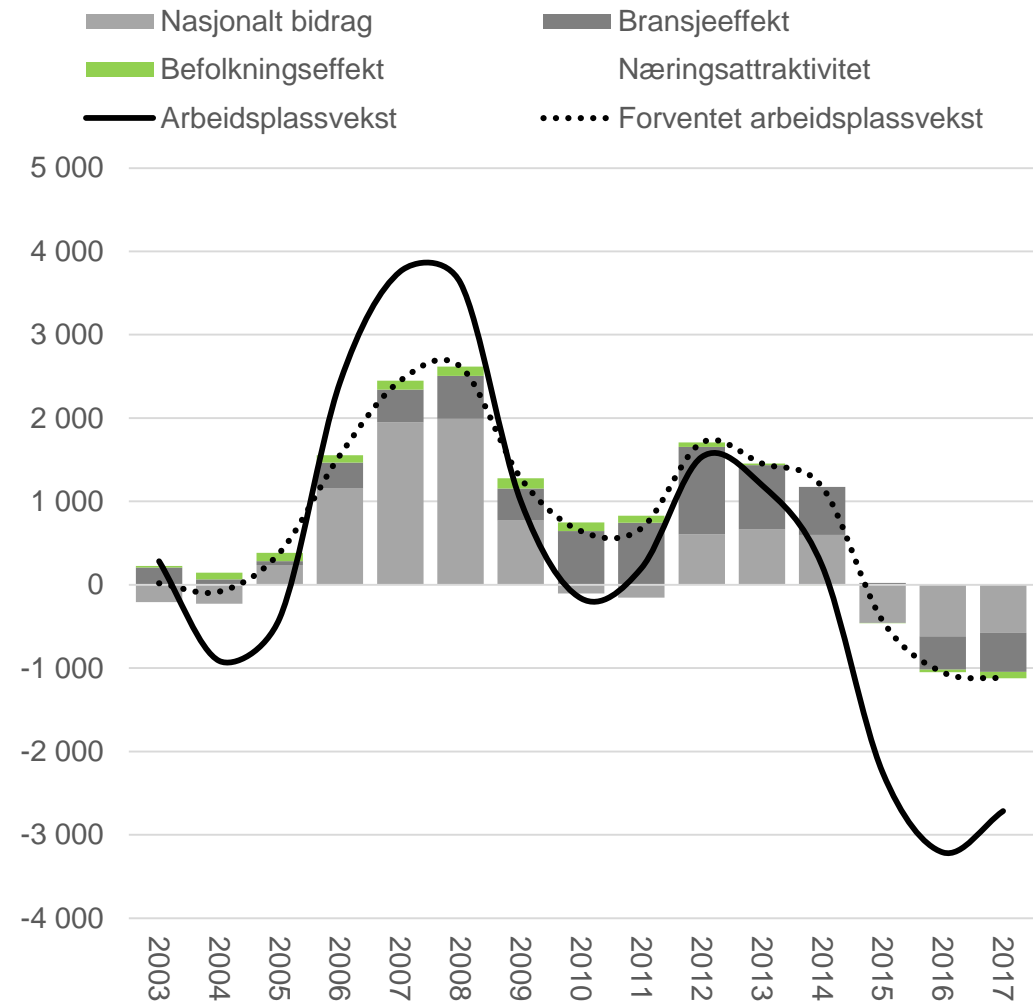
arbeidsplassvekst

Drivkrefter for arbeidsplassvekst i næringslivet.
Tre års glidende gjennomsnitt.

Næringsattraktivitet

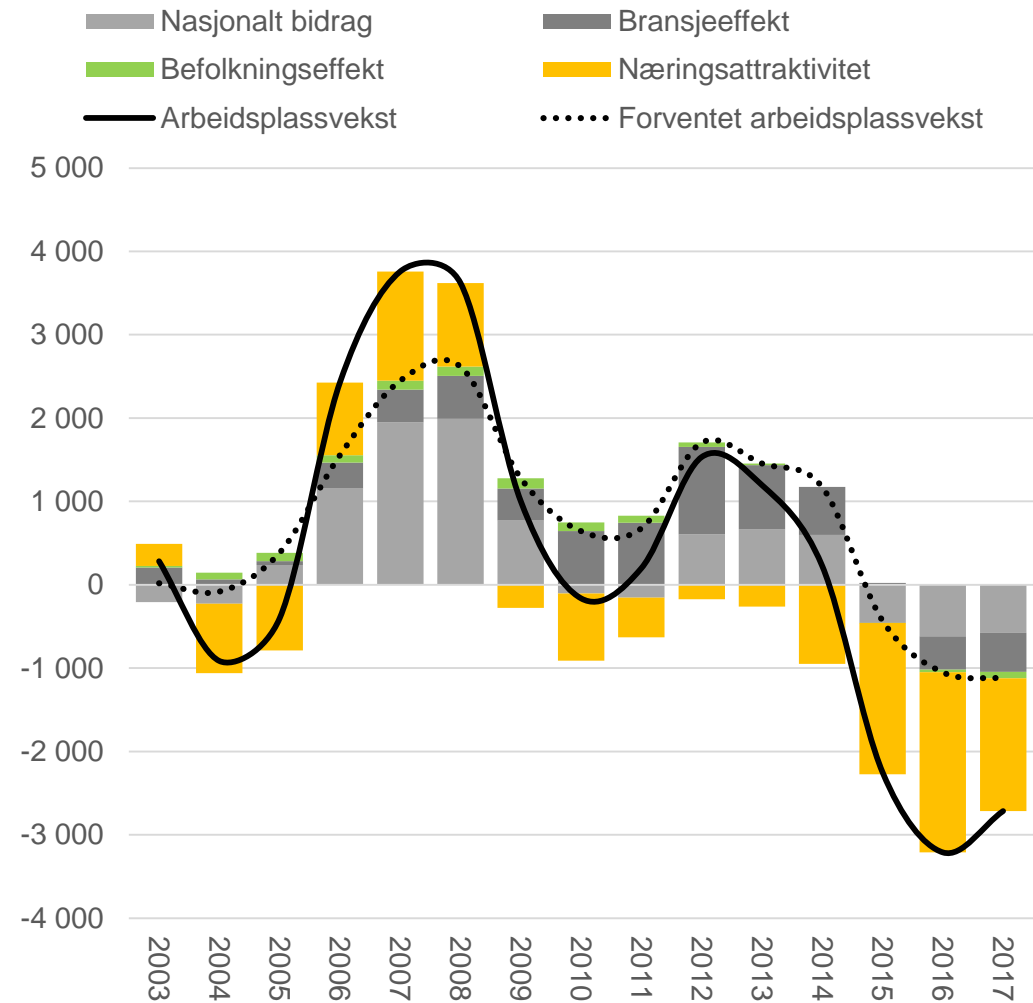
- Forventet arbeidsplassvekst
- Faktisk arbeidsplassvekst

Drivkrefter for arbeidsplassvekst i næringslivet.
Tre års glidende gjennomsnitt.

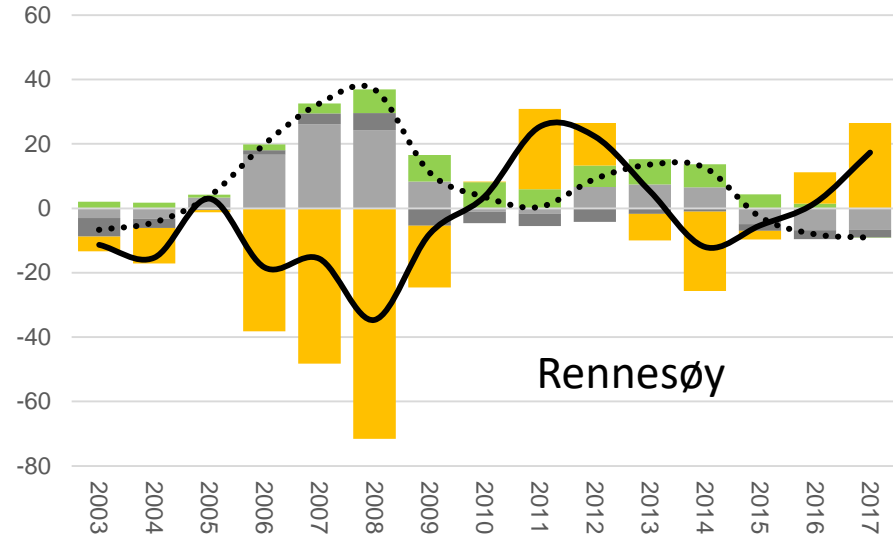
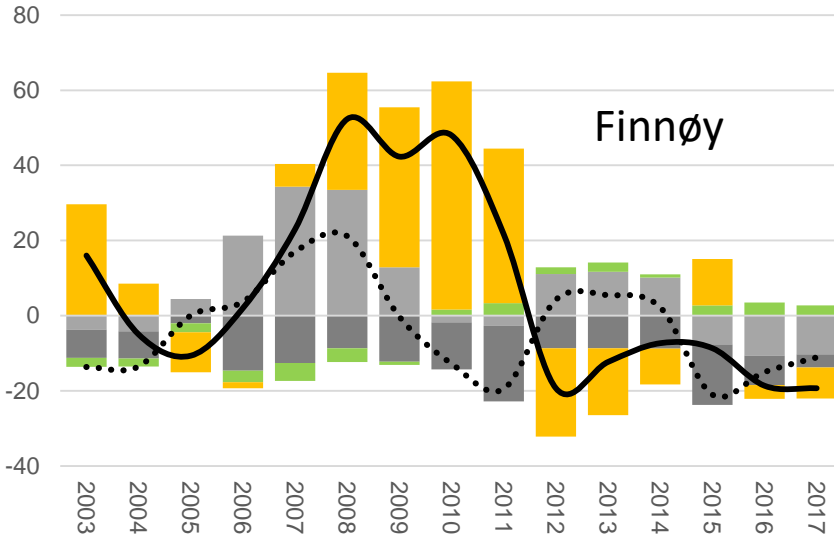
Næringsattraktivitet

Stavanger har hatt lavere arbeidsplassvekst i næringslivet enn forventet siden 2008.

Drivkrefter for arbeidsplassvekst i næringslivet.
Tre års glidende gjennomsnitt.

Næringsattraktivitet

Finnøy og Rennesøy har hatt varierende næringsattraktivitet.

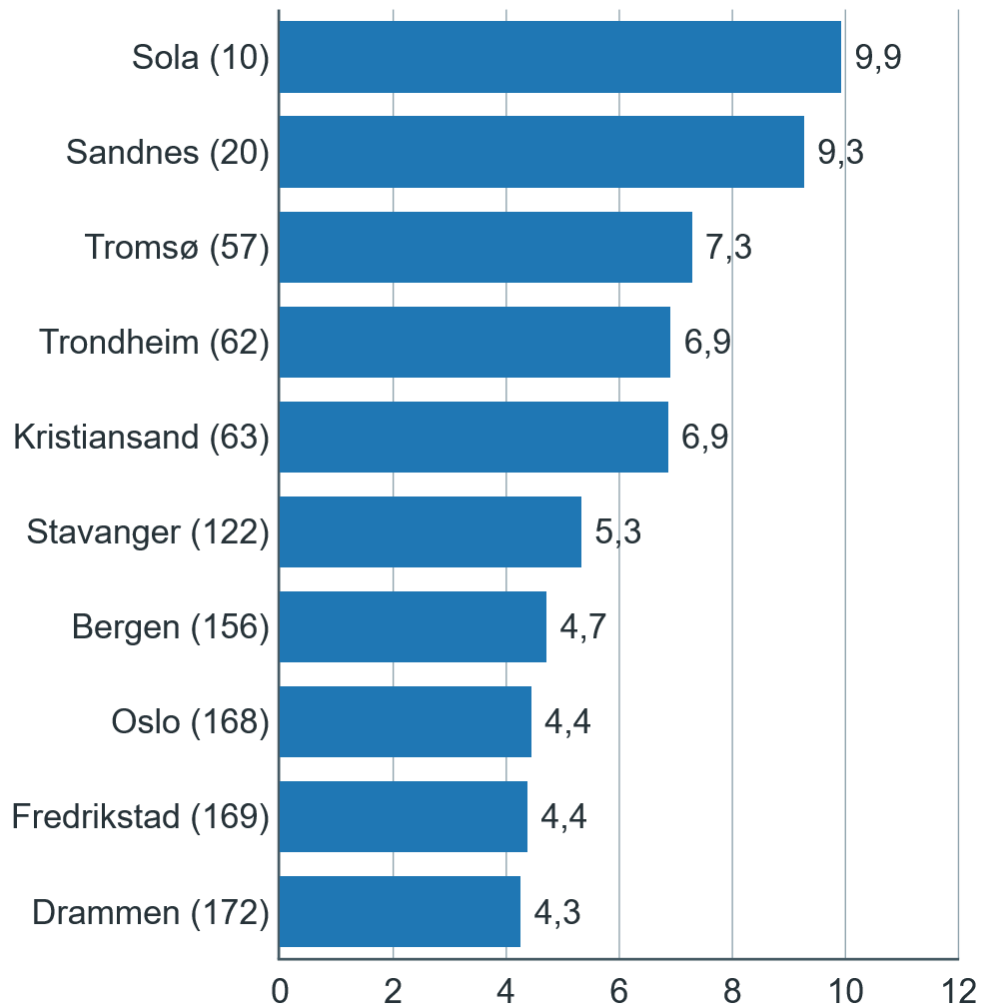
Hva skaper attraktivitet?

Fire kategorier av stedskvaliteter som skaper attraktivitet når de endres i positiv retning:

	Bosted	Næring
Arealer og bygg	Boligareal og boligbygging	Næringsareal og næringsbygg
Ameniteter: Tilbud, tjenester og fysiske fasiliteter	Kommunens tjenester kulturtilbud fritidstilbud sentrumsutforming	Kommunens tjenester Tilgang på andre tjenester Lokal infrastruktur
Omdømme	Omdømme som bosted	Omdømme som næringssted
Stedlig kultur og identitet	Optimisme Frivillig sektor	Samarbeidskultur Innovasjons og vekstkultur Tillit mellom aktører

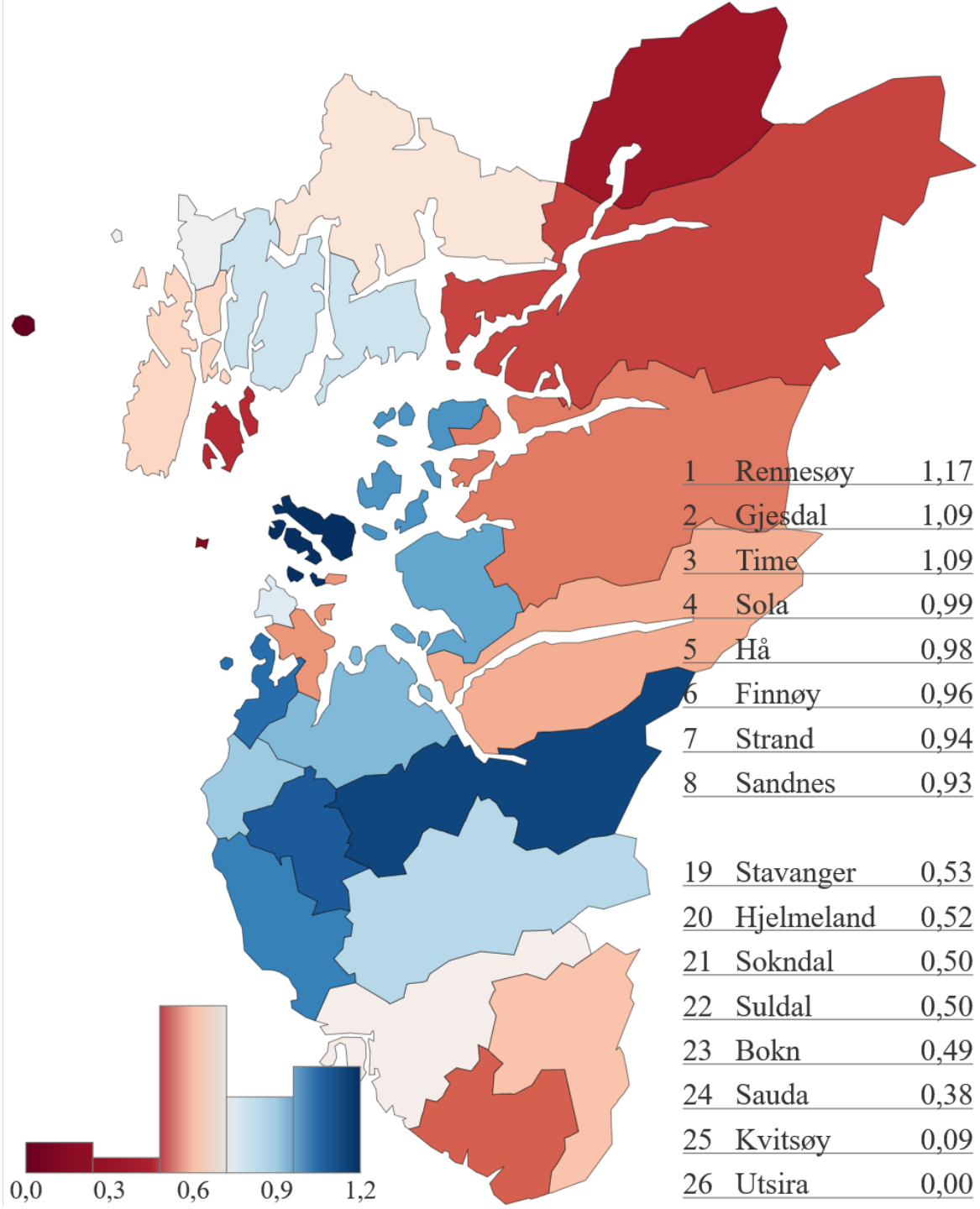
Hvorfor har ikke Stavanger realisert sitt vekstpotensial?

Det har ikke blitt bygget tilstrekkelig mange nye boliger for å huse den forventede innflyttingen.

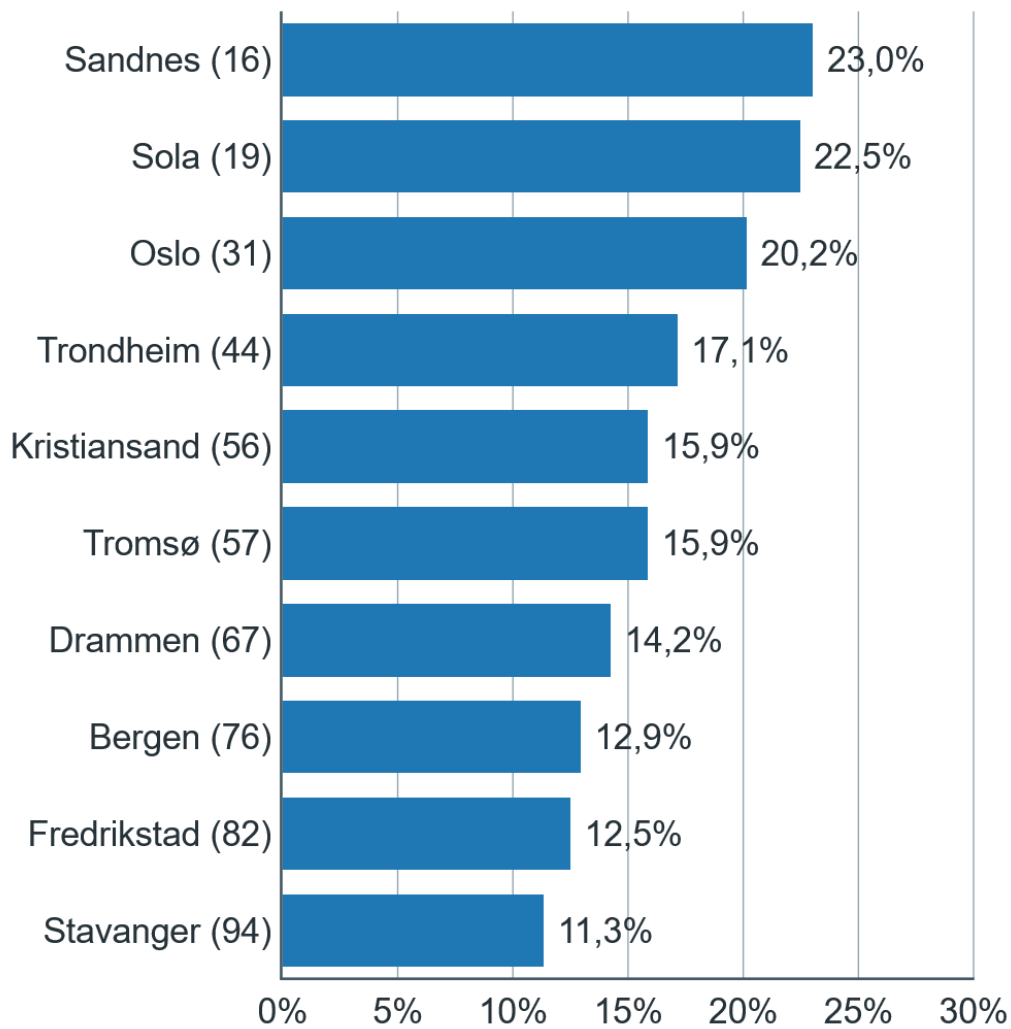
Antall nye fullførte boliger per 1000 innbyggere, gjennomsnitt for perioden 2008-2017

Boligbygging 2008-2017 antall fullførte boliger per 100 innbyggere

Hvorfor har ikke Stavanger realisert sitt vekstpotensial?

Siden boligbyggingen i Stavanger ikke har vært tilstrekkelig, har det i stedet blitt innflytting til Sandnes, Sola, Rennesøy, Finnøy og andre omkringliggende kommuner.

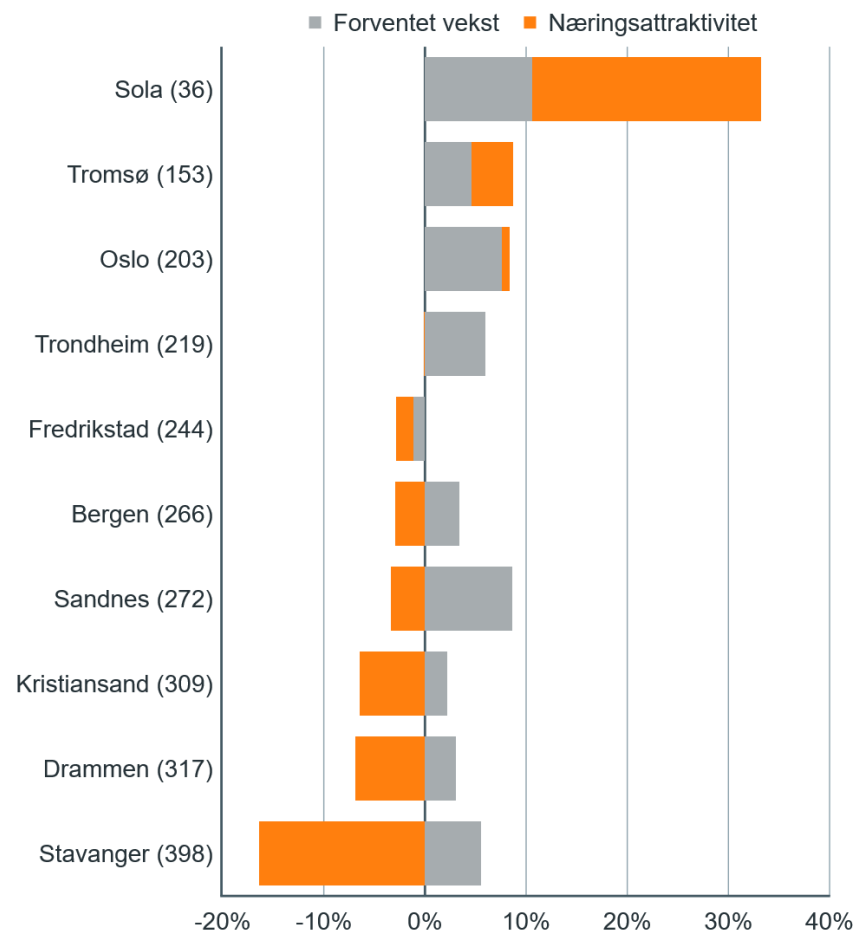
Befolkningsvekst i perioden 2008-2017

Hvorfor har ikke Stavanger realisert sitt vekstpotensial?

Arbeidsplassveksten i næringslivet i Stavanger har vært langt under forventet de ti siste årene.

I stedet har Sola fått langt over forventet vekst.

Har sannsynligvis årsak i arealmangel i Stavanger.

Forventet vekst og næringsattraktivitet i Stavanger og sammenlikningskommunene i perioden 2008-2017. Summen av de to søylene er den faktiske arbeidsplassveksten i kommunen. Rangert etter næringsattraktivitet.

Lav attraktivitet i Stavanger kan forklares av arealmangel og lav nybygging av boliger og næringsbygg.

Scenarier for Nye Stavanger

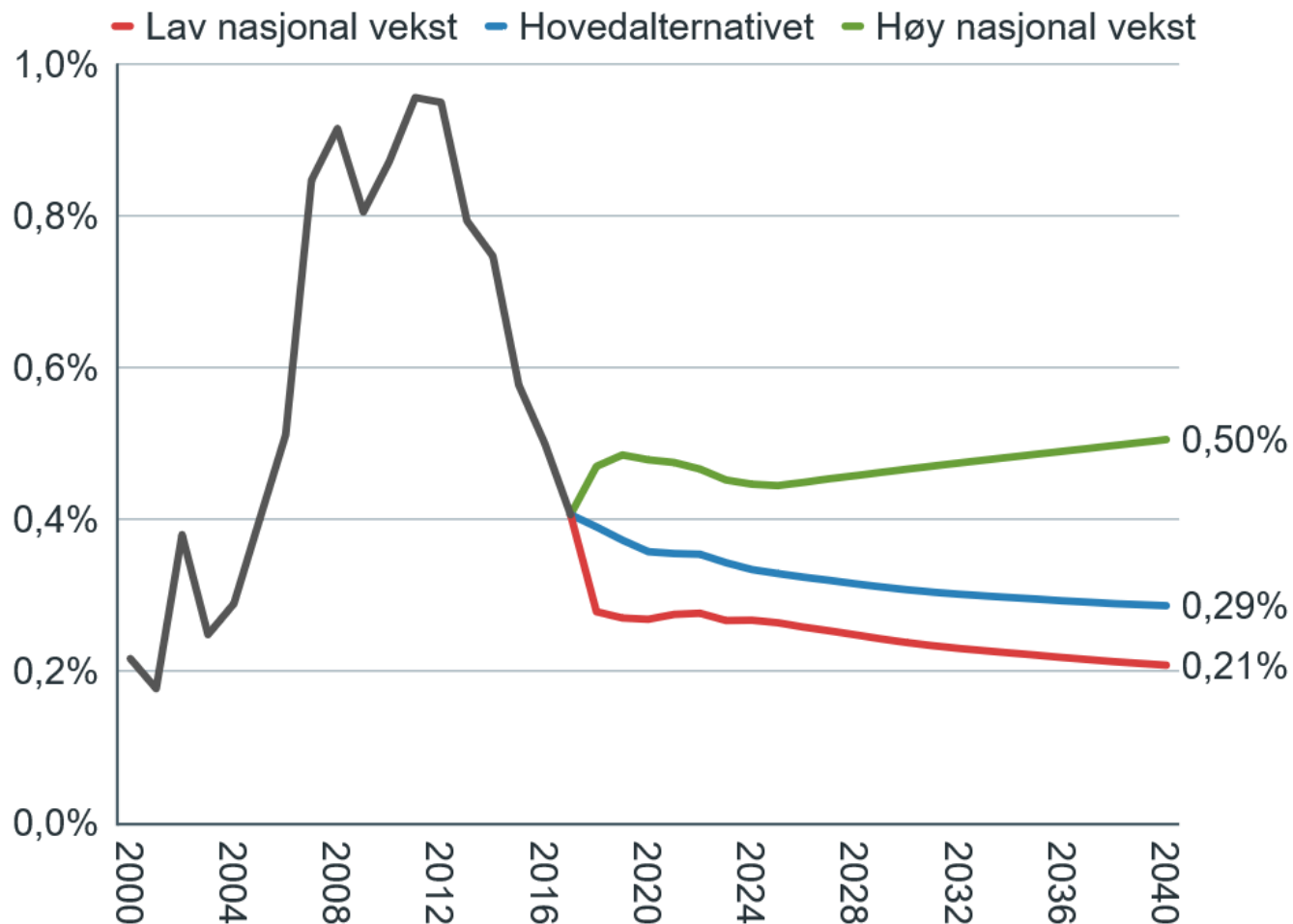

Hvilke ytre faktorer vil påvirke utviklingen i Nye Stavanger?

- Norges befolkningsvekst – nettoinnvandring og fruktbarhet
- Den strukturelle utviklingen i Norge – hvilke bransjer og sektorer som vil vokse og hvilke som vil synke.

Første halvår 2018:

Innvandringen fortsetter å falle. Ser ut til å ligge mellom hovedalternativ og lav.

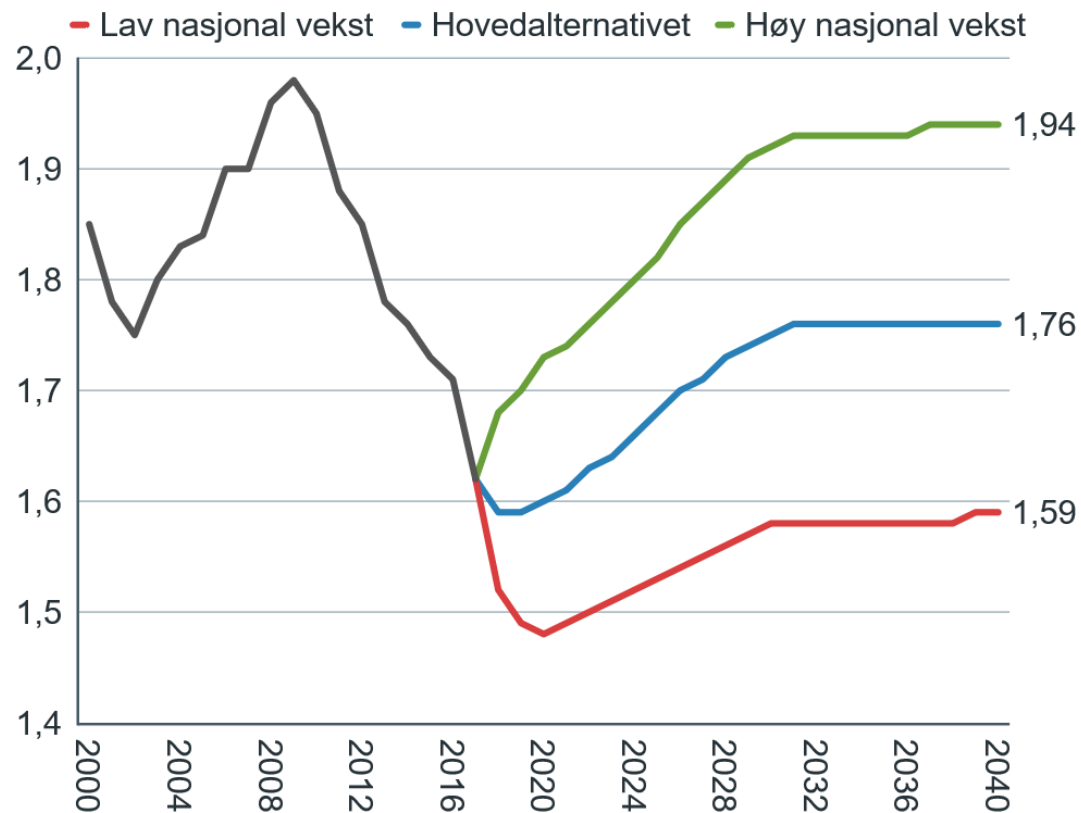

SSBs framskrivning av nettoinnvandring til Norge. Prosent av folketall i begynnelsen av året.

Første halvår 2018:

Antall fødte barn
fortsetter å synke i
2018.

Fruktbarheten er
dermed på vei videre
nedover.

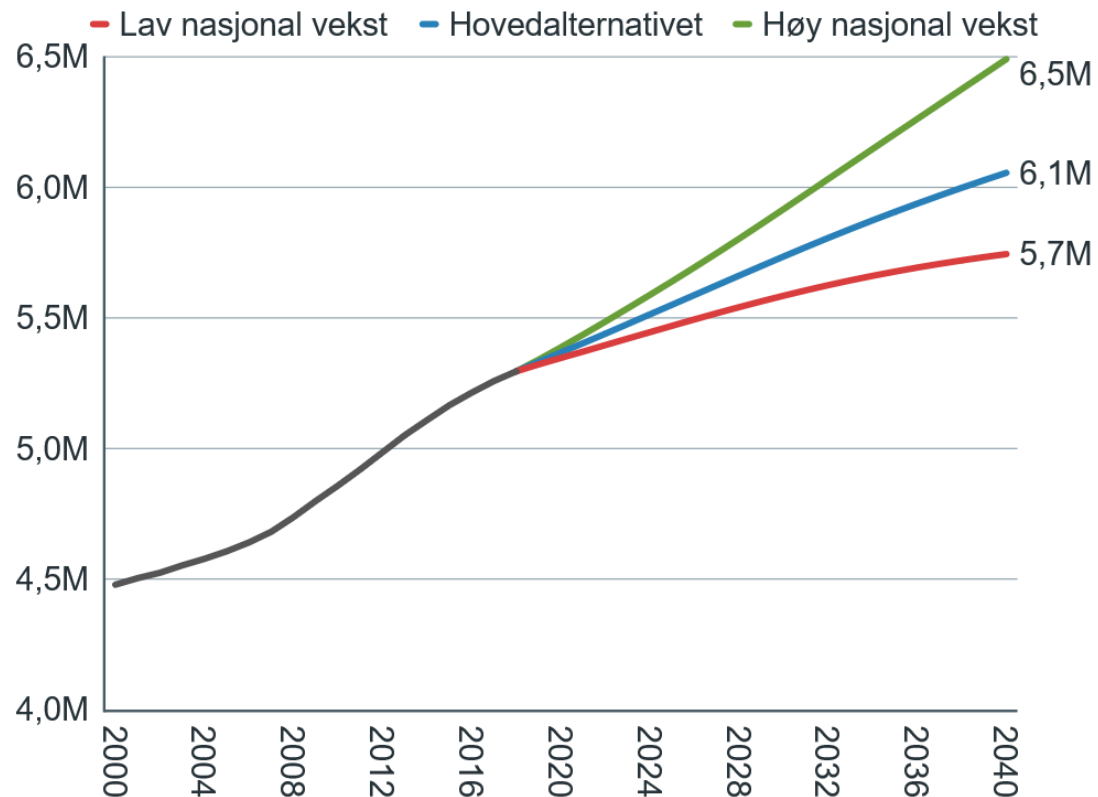

Fruktbarhetstall i SSBs framskrivinger. Hvor mange barn en gjennomsnittskvinne får i løpet av livet.

SSBs alternativ høy nasjonal vekst ser lite aktuelt ut, ut fra utviklingen i 1. halvår 2018.

Lav nasjonal vekst synes å være mer realistisk.

Det betyr lavere befolkningsvekst i Norge enn hva vi har vært vant til de 10-15 siste årene.

Befolkningsutvikling i Norge i SSBs tre alternativer.

Ugunstig strukturell
utvikling

Gunstig strukturell
utvikling

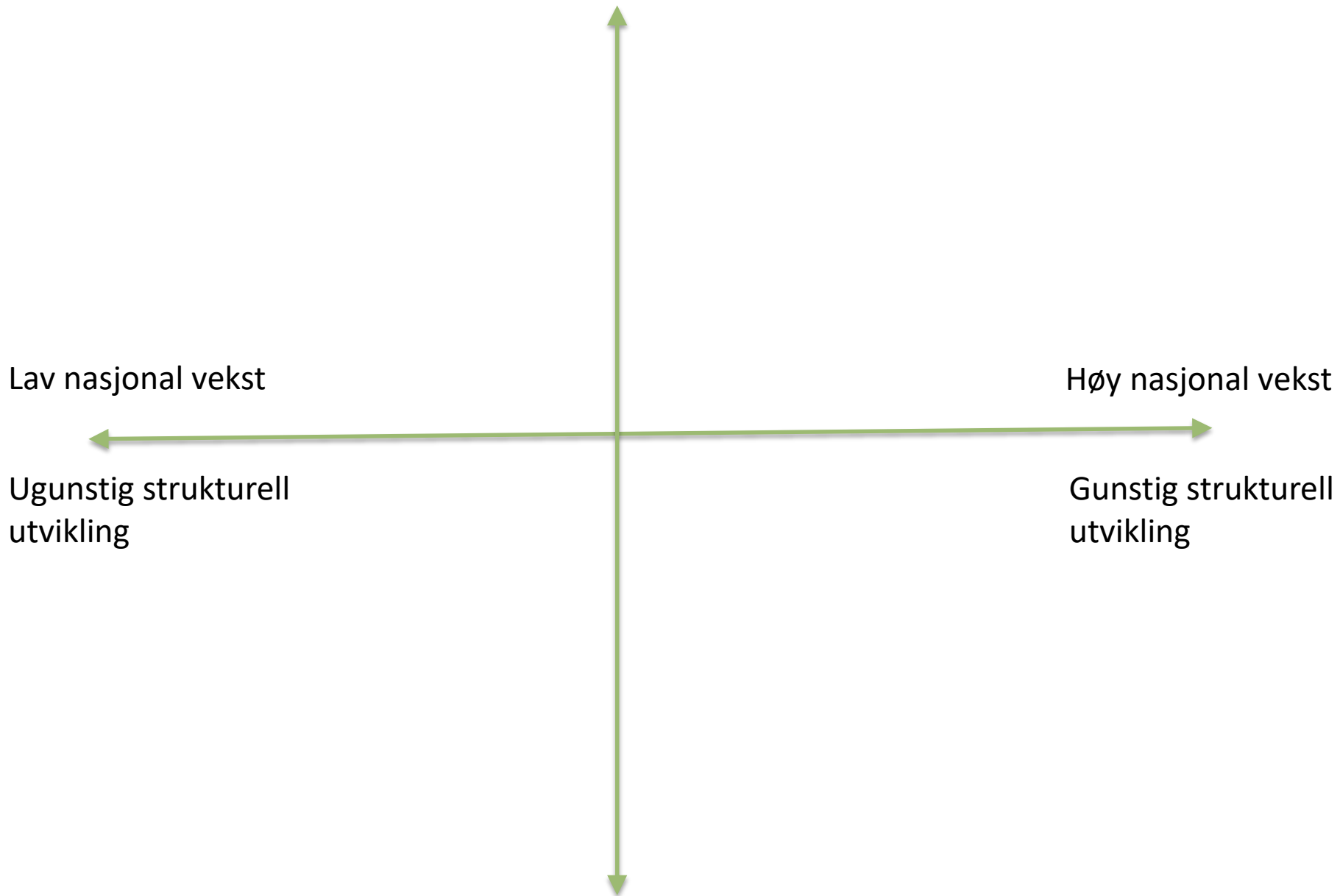
Lav nasjonal vekst

Høy nasjonal vekst

Nedskalering av
oljesektoren

Oljesektoren
opprettholdes

Lavere vekst i statlig
sektor.

Lav nasjonal vekst

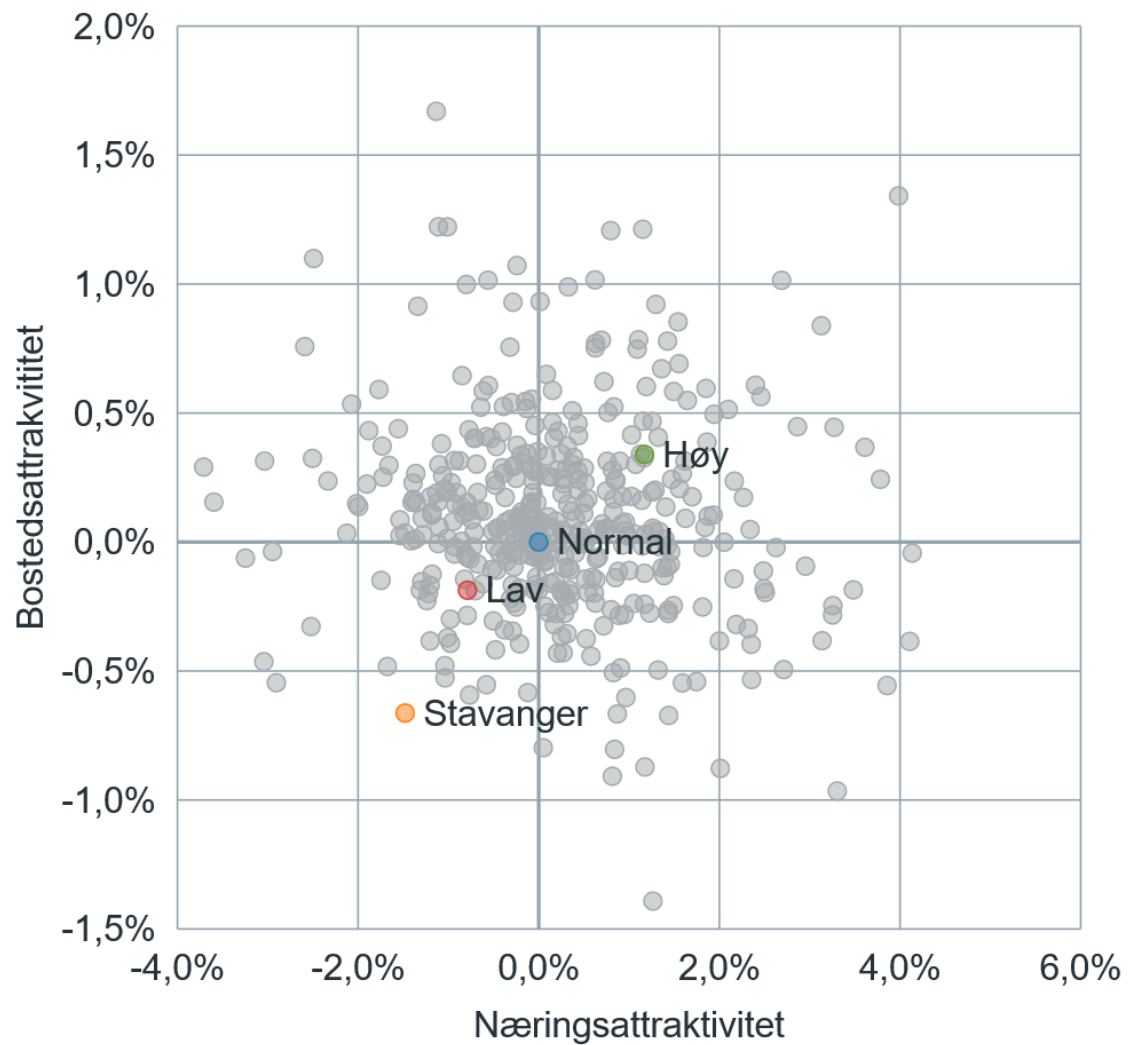
Høy nasjonal vekst

Ugunstig strukturell utvikling

Gunstig strukturell utvikling

Attraktivitetsverdiene for scenariene for kommunene i Nye Stavanger er satt slik at de tilsvarer verdiene til kommunen rangert som nummer 84 for bosteds- og næringsattraktivitet.

I scenariene med lav attraktivitet er verdiene satt tilsvarende nummer 84 fra bunn.

Høy attraktivitet

LH

HH

Lav nasjonal vekst

Høy nasjonal vekst

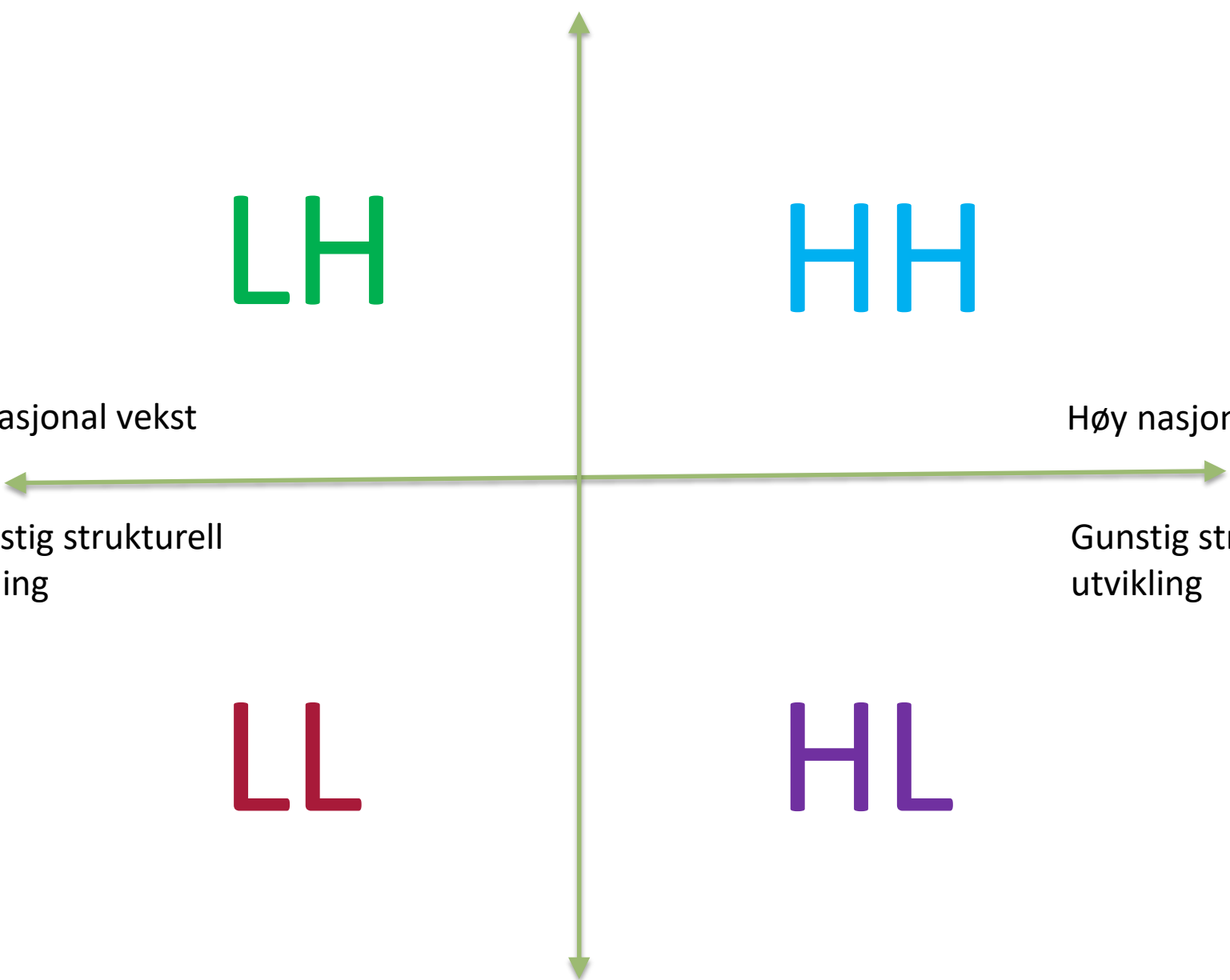
Ugunstig strukturell utvikling

Gunstig strukturell utvikling

LL

HL

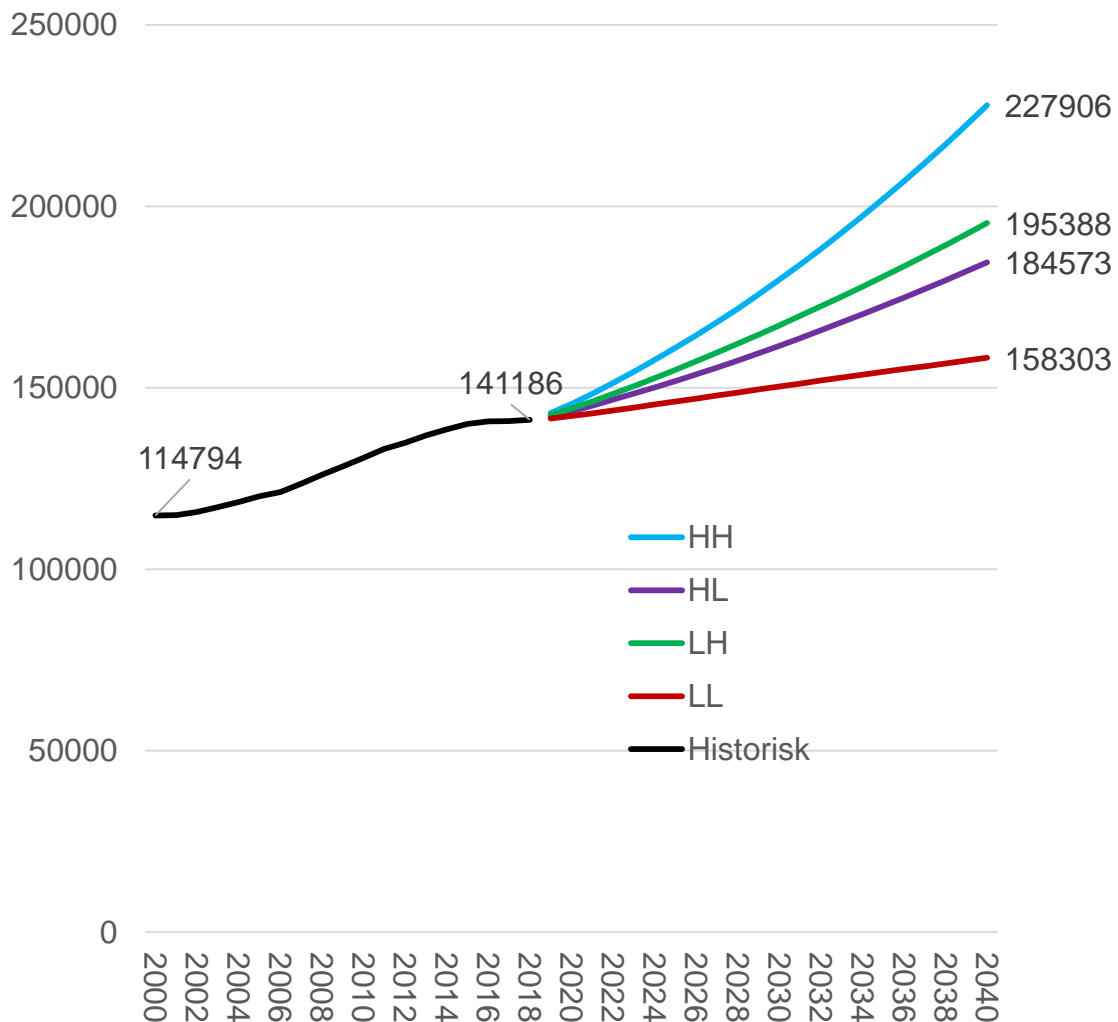
Lav attraktivitet

Befolkningsvekst

Selv i det mest pessimistiske scenariet blir det vekst i folketallet fra 141 000 i 2018 til 158 000 innbyggere i 2040.

Det mest optimistiske scenariet har en vekst til 227 000 innbyggere i 2040.

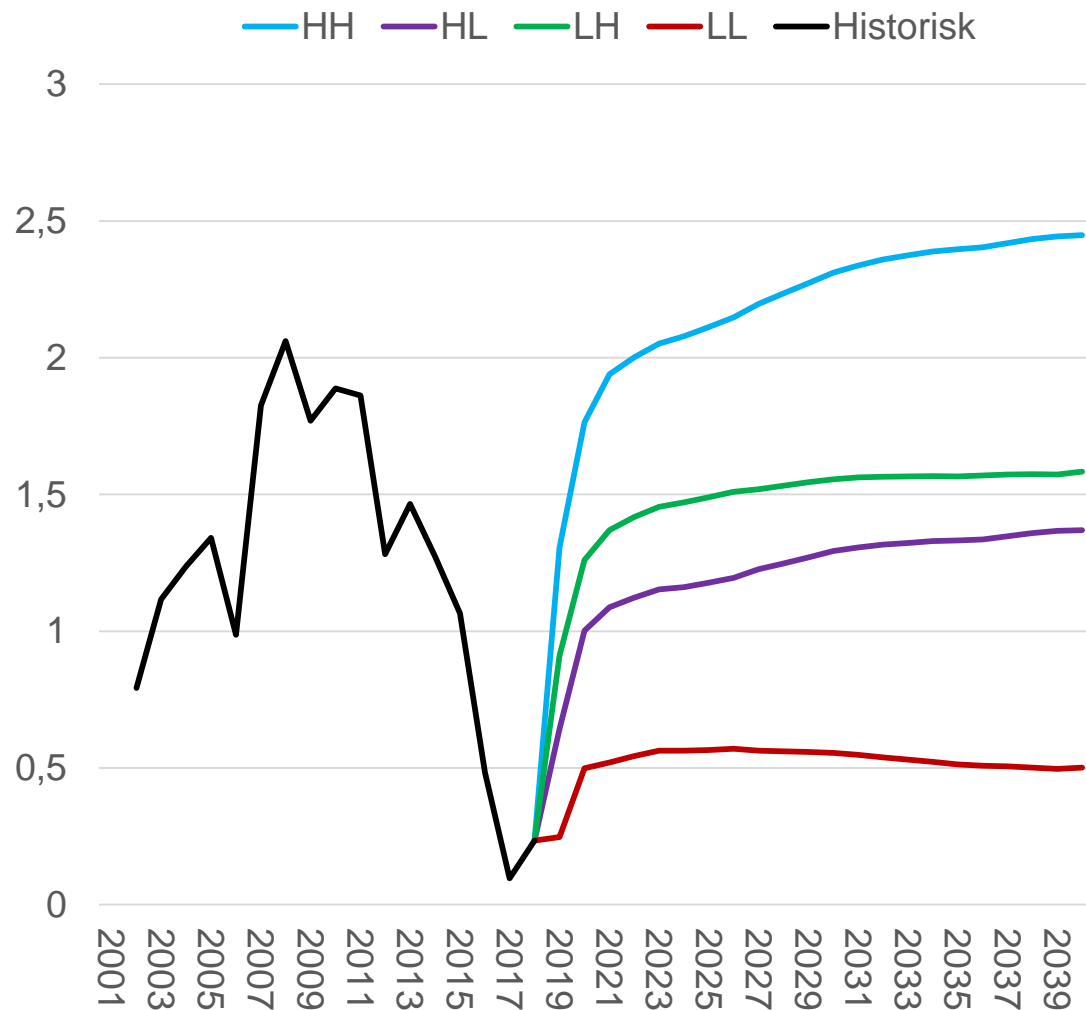

Scenarier for folketall i Nye Stavanger

Befolkningsvekst

Vekstraten i det mest pessimistiske scenariet er omtrent 0,5 % pr år.

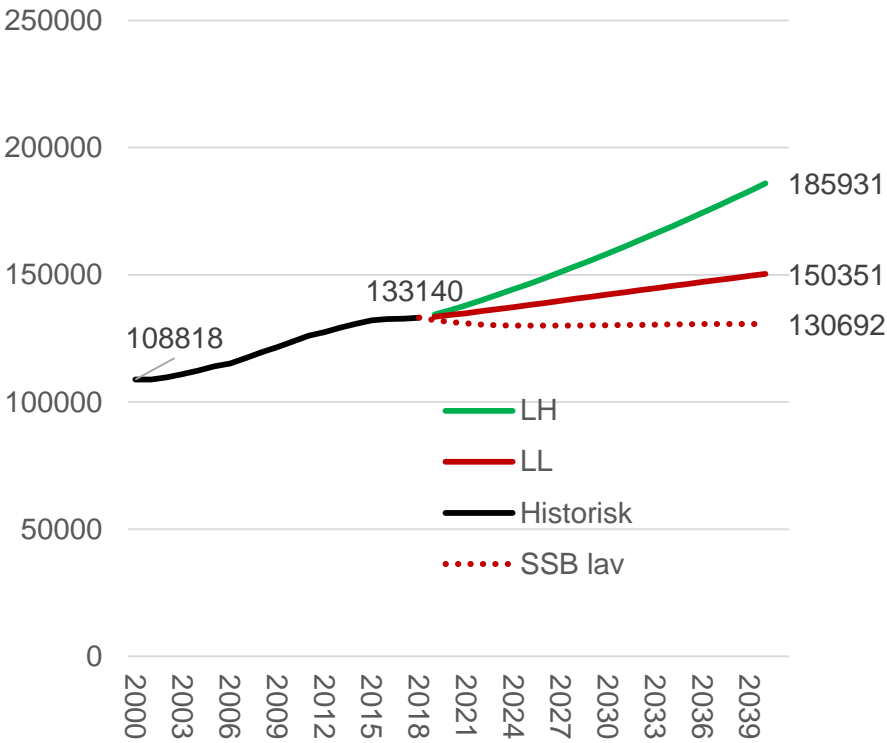
Det mest optimistiske scenariet har en vekst på over 2 %.

Årlige vekstrater i folketallet i Nye Stavanger

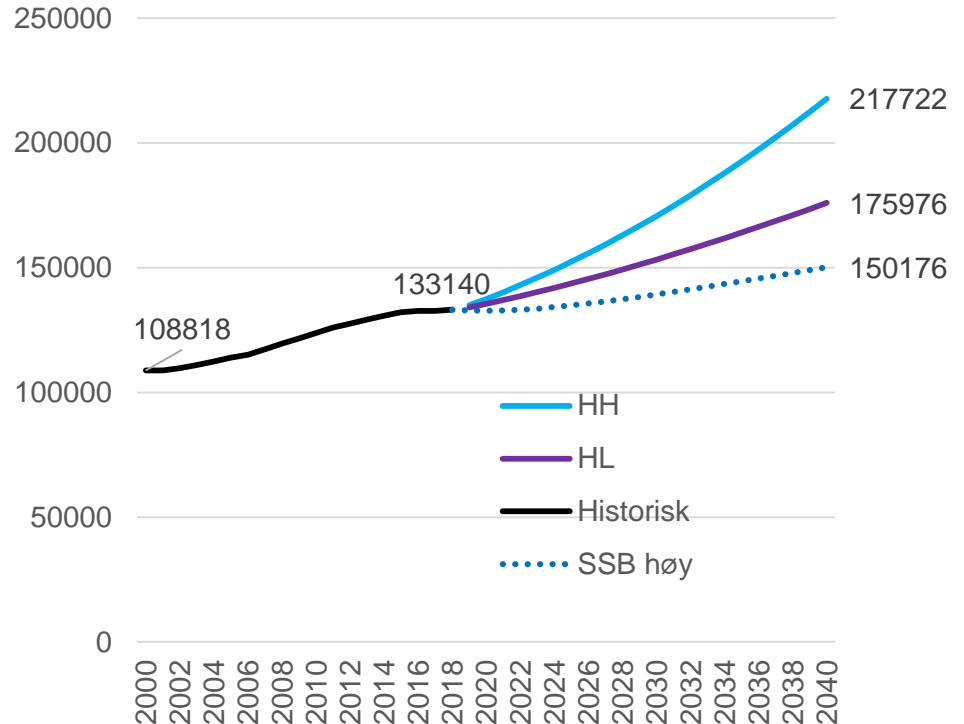
Høy attraktivitet

SSBs framskrivinger for Stavanger er alt for lave.

Scenarier folketall Stavanger
Lav nasjonal vekst

SSBs framskrivinger for Stavanger er alt for lave.

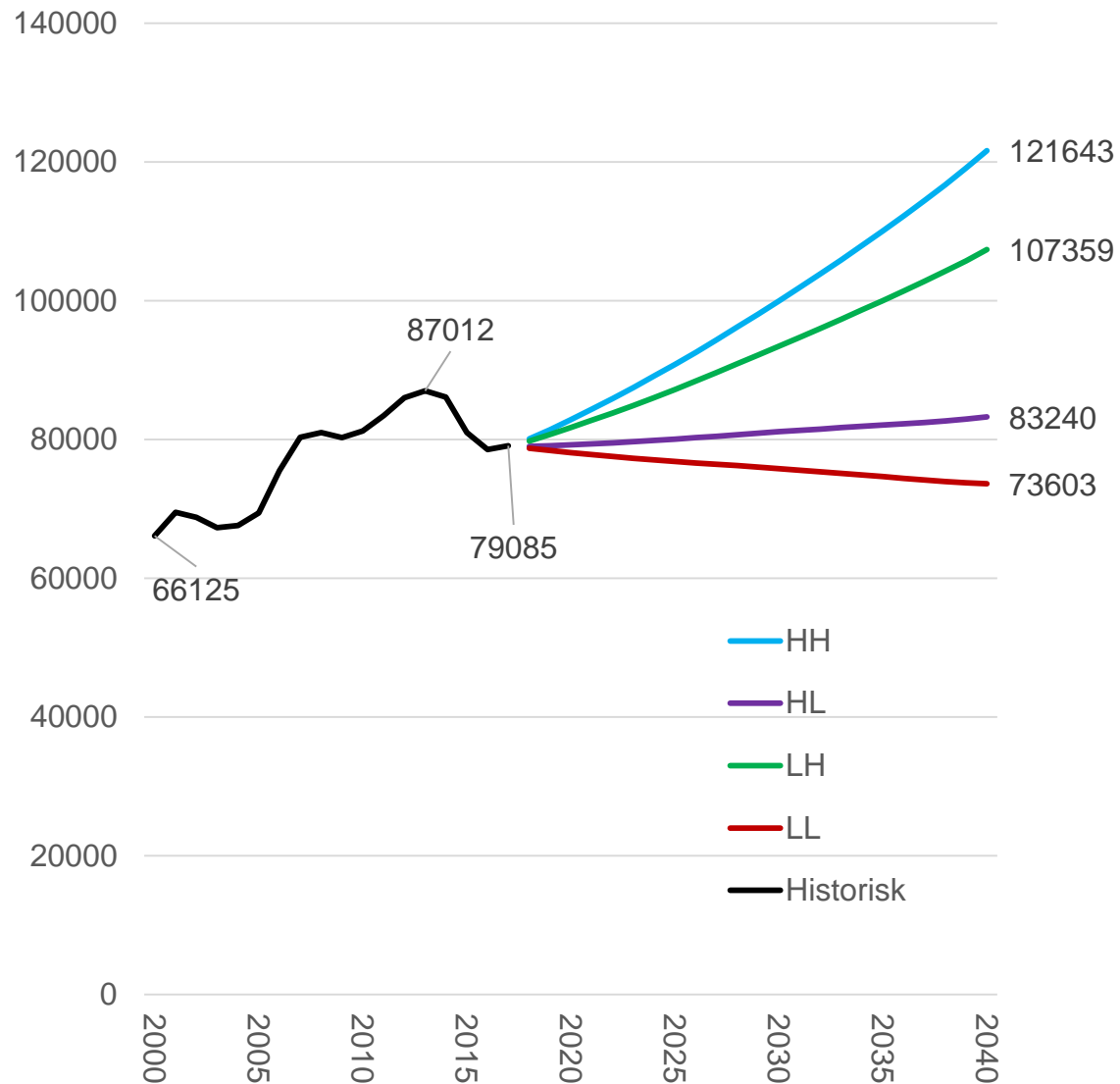
Scenarier folketall Stavanger
Høy nasjonal vekst

Lav attraktivitet

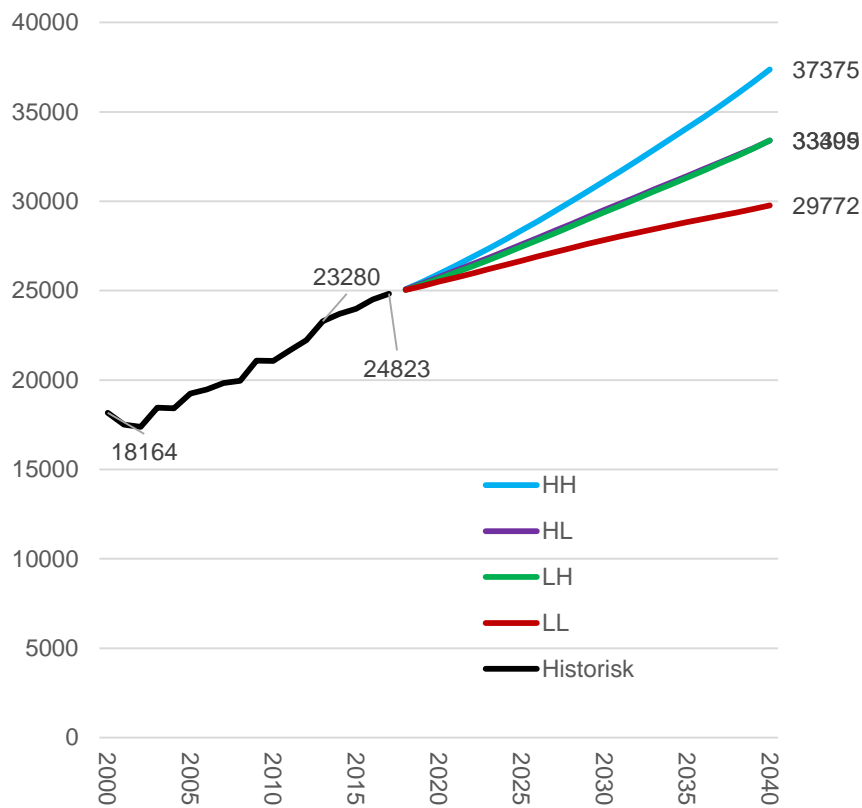
Arbeidsplassvekst

I det mest pessimistiske scenariet vil det kunne bli færre arbeidsplasser.

Det mest optimistiske scenariet har en vekst på over 40 000 arbeidsplasser fram til 2040.

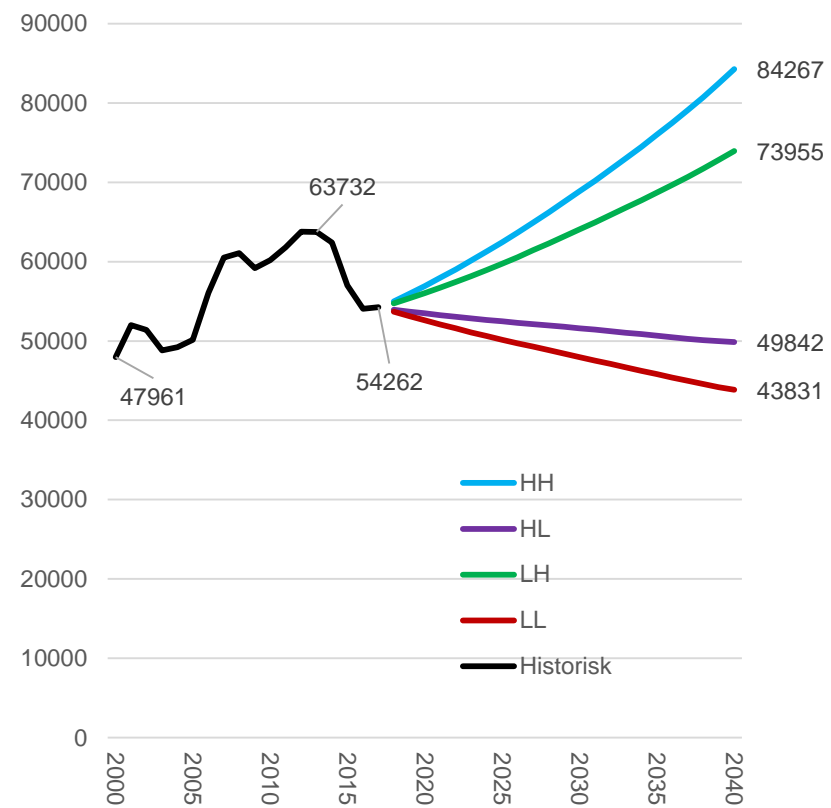

Scenarier arbeidsplasser i Nye Stavanger

Scenarier offentlige arbeidsplasser
Nye Stavanger

Antall arbeidsplasser i offentlig sektor vil øke i alle scenarier

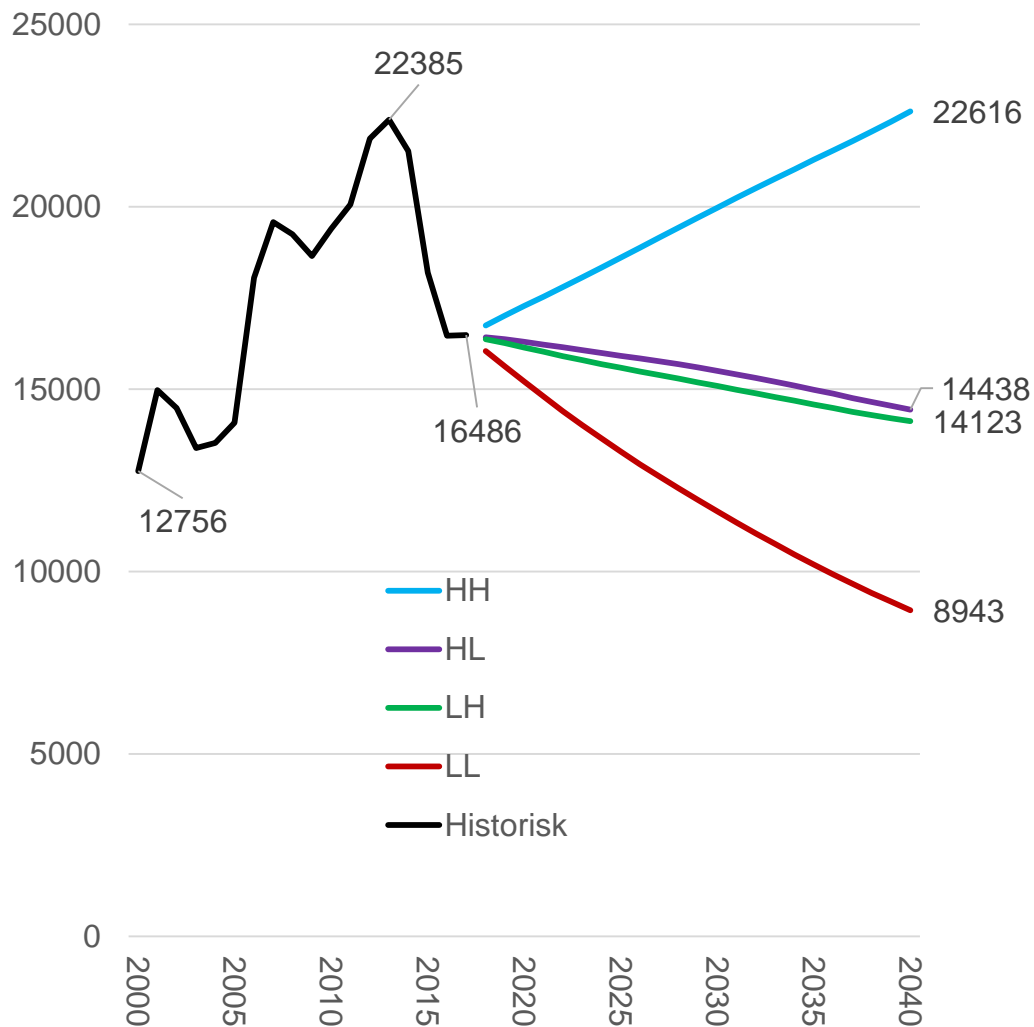

Scenarier private arbeidsplasser
Nye Stavanger

Antall arbeidsplasser i næringslivet kan synke eller øke.

Arbeidsplassvekst

6000 arbeidsplasser har allerede forsvunnet i de mest oljeavhengige bransjene.

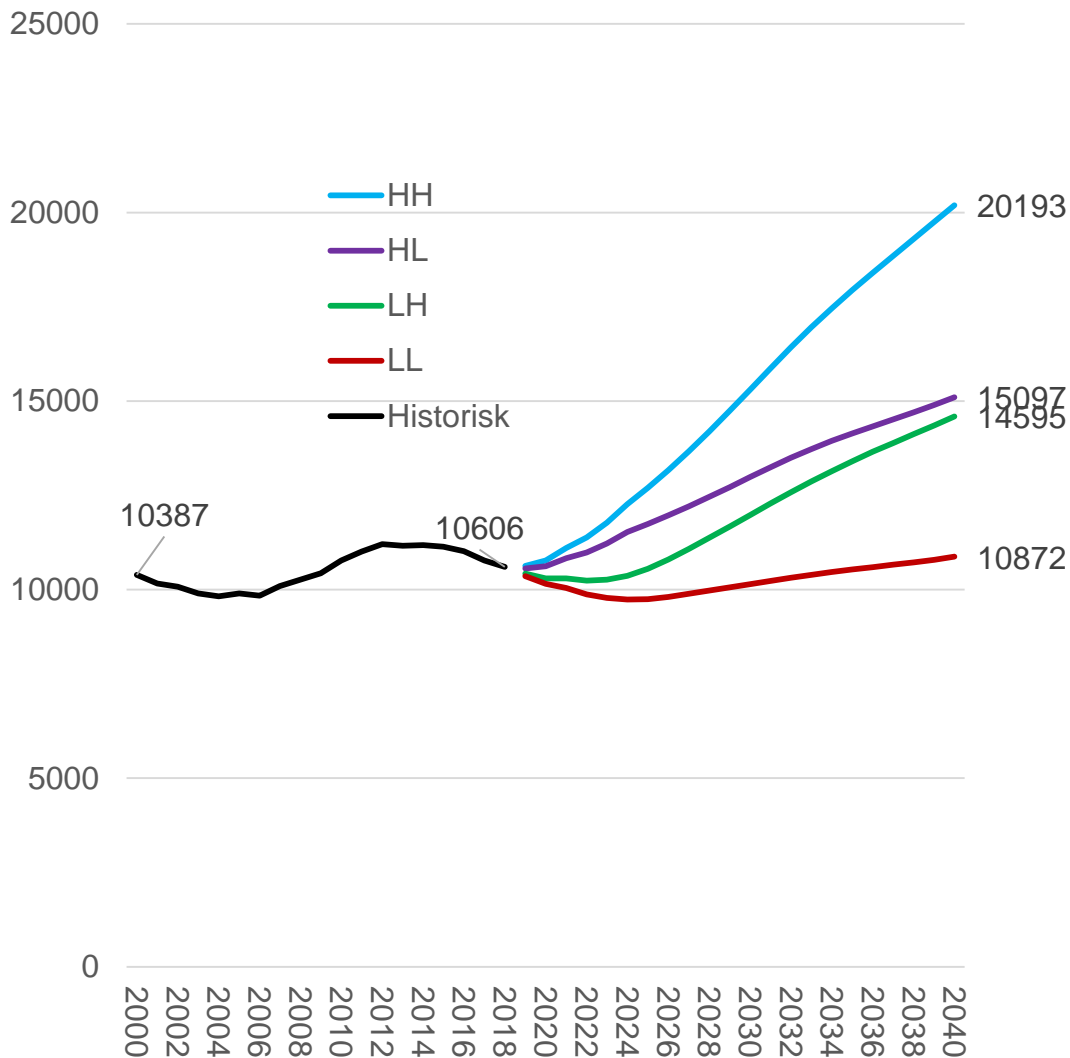

Scenarier arbeidsplasser i mest oljeavhengige bransjer.

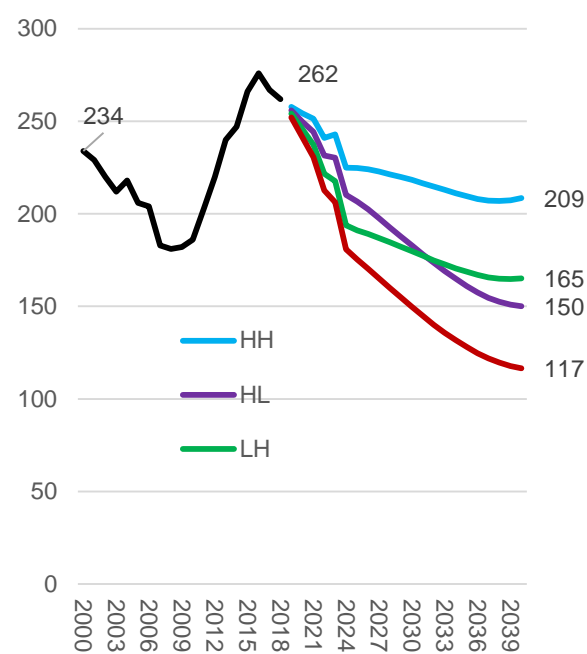
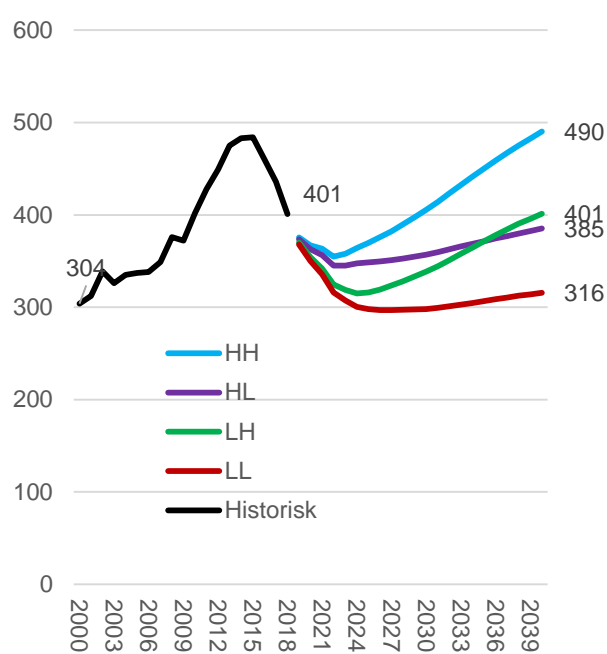
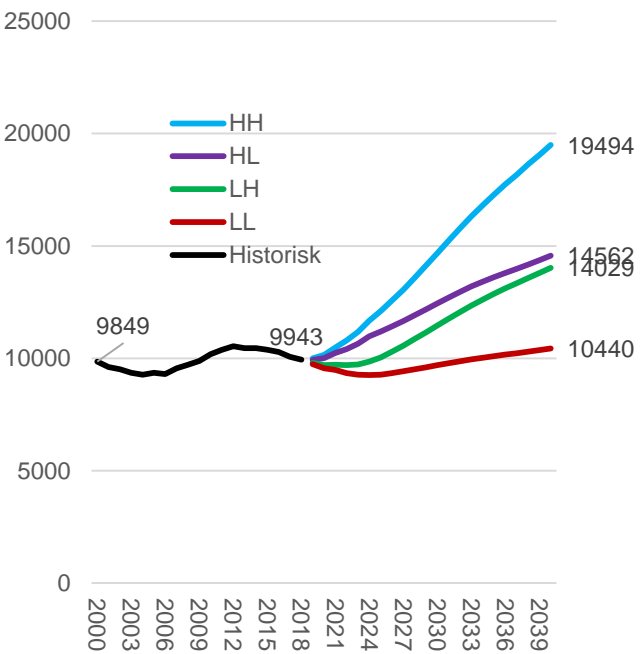
Nye Stavanger vil få befolkningsvekst
Får også sannsynligvis arbeidsplassvekst

Førskolebarn, Barn 0-5 år

Vil ikke øke i det mest pessimistiske scenariet.

Scenarier for folketall 0-5 år i Nye Stavanger

Stavanger

Rennesøy

Finnøy

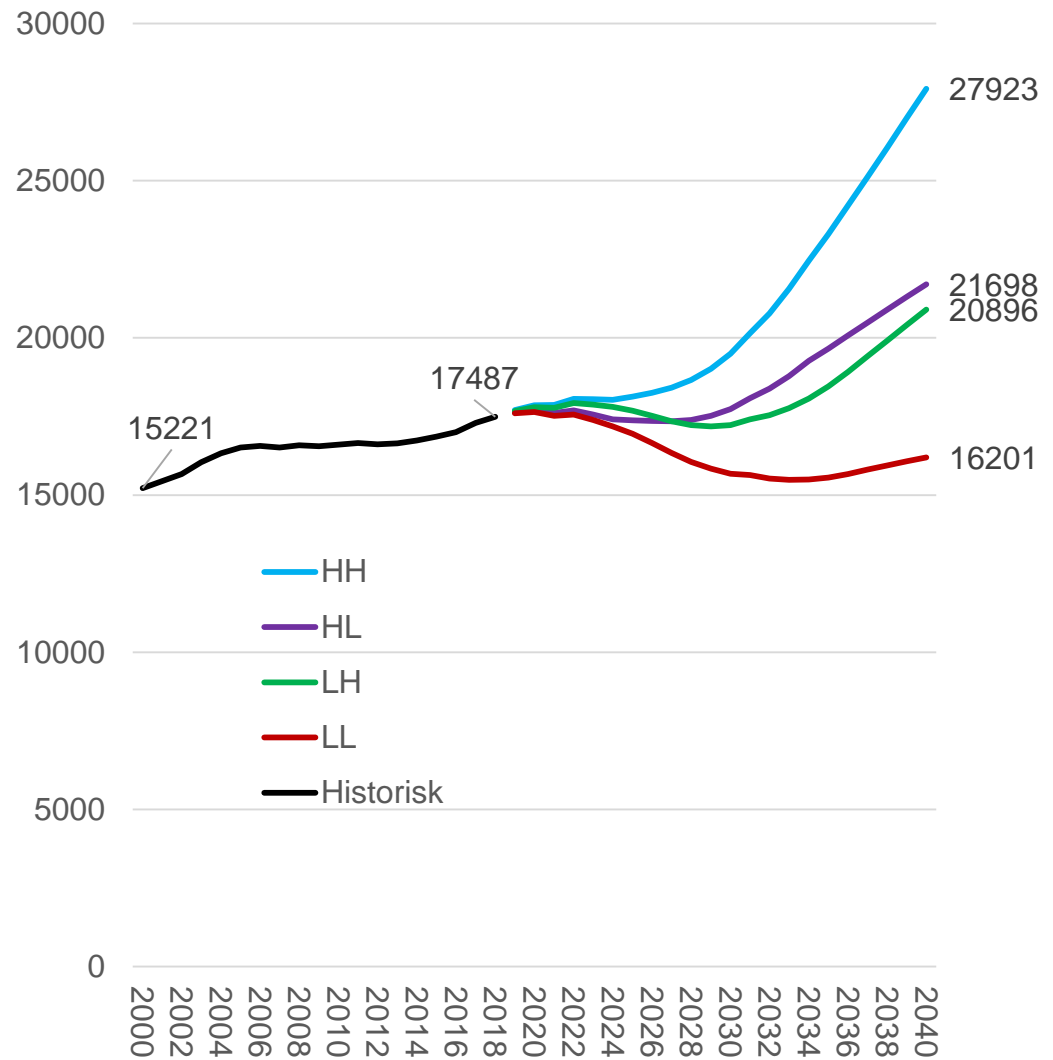
Førskolebarn, Barn 0-5 år

Vil synke i Rennesøy og Finnøy.
Kan øke i Stavanger.

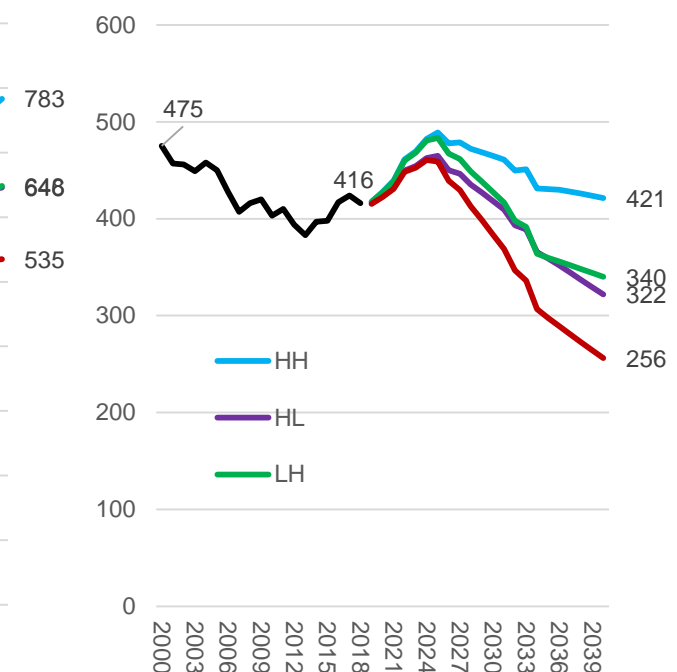
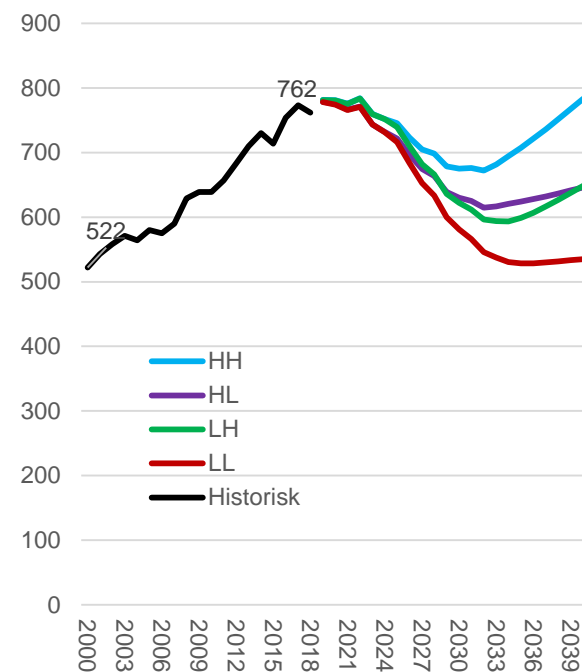
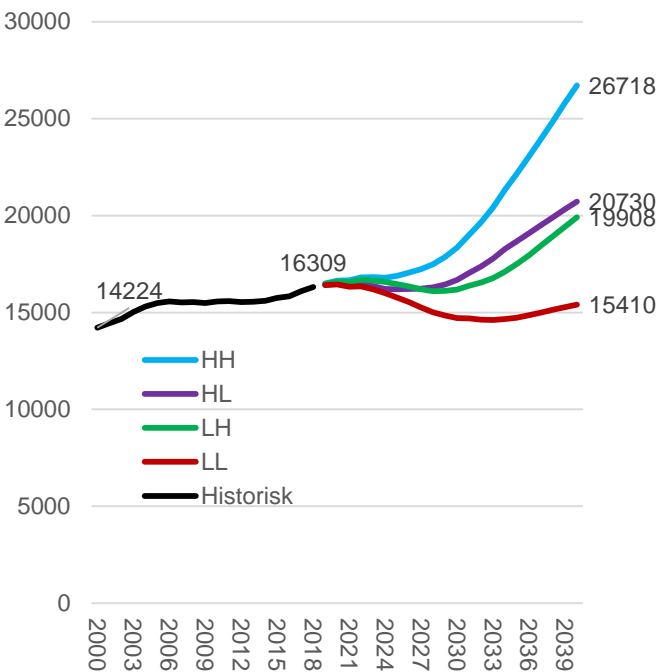
Antall skolebarn

Vil synke i det pessimistiske scenariet.

Vil øke med høy attraktivitet eller høy nasjonal vekst, etter 2025

Scenarier for folketall 6-15 år i Nye Stavanger

Stavanger

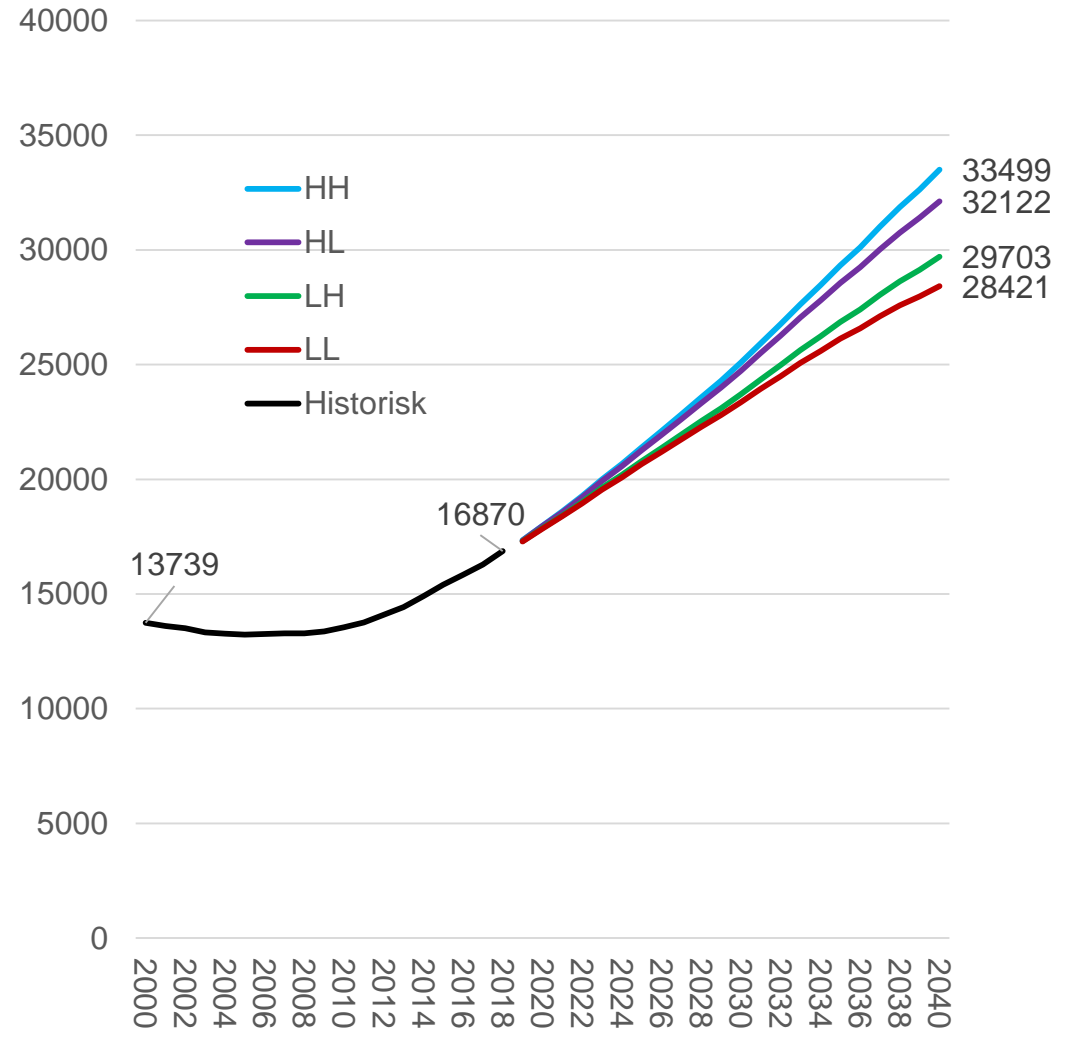
Rennesøy

Finnøy

Skolebarn, Barn 6-15 år

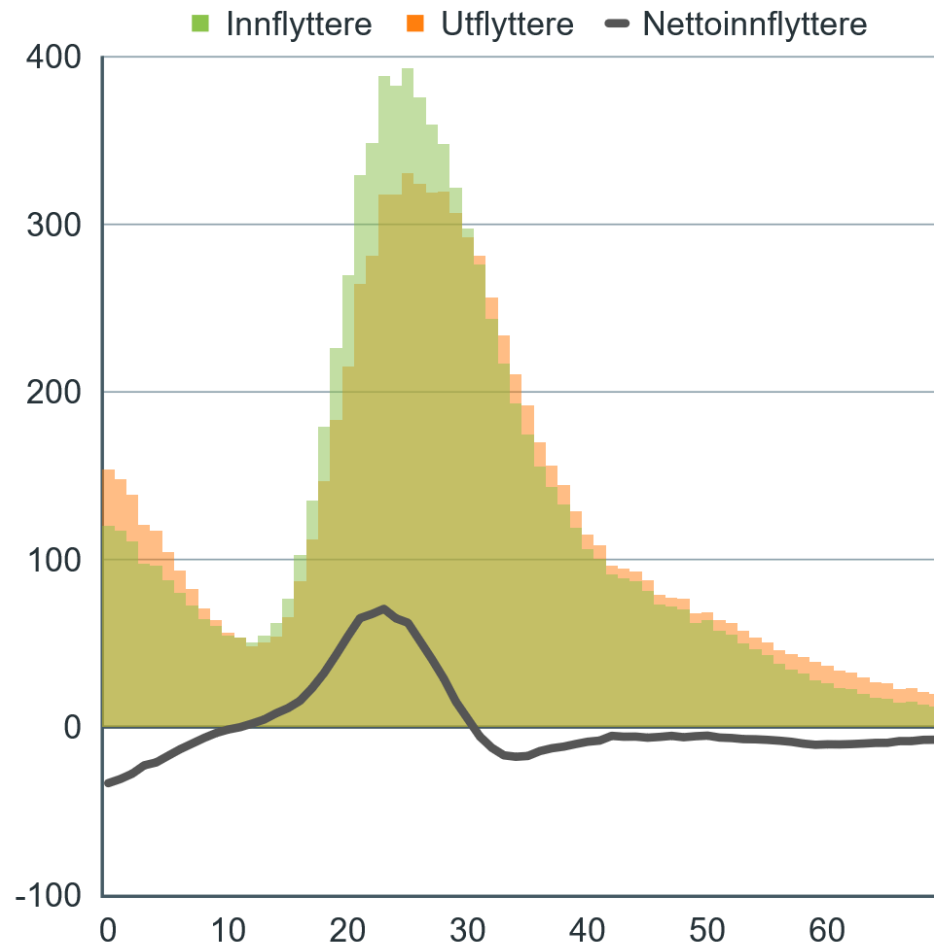
Vil synke i Rennesøy og Finnøy.
Kan øke i Stavanger.

Antall eldre
innbyggere i Nye
Stavanger vil
uansett øke mye

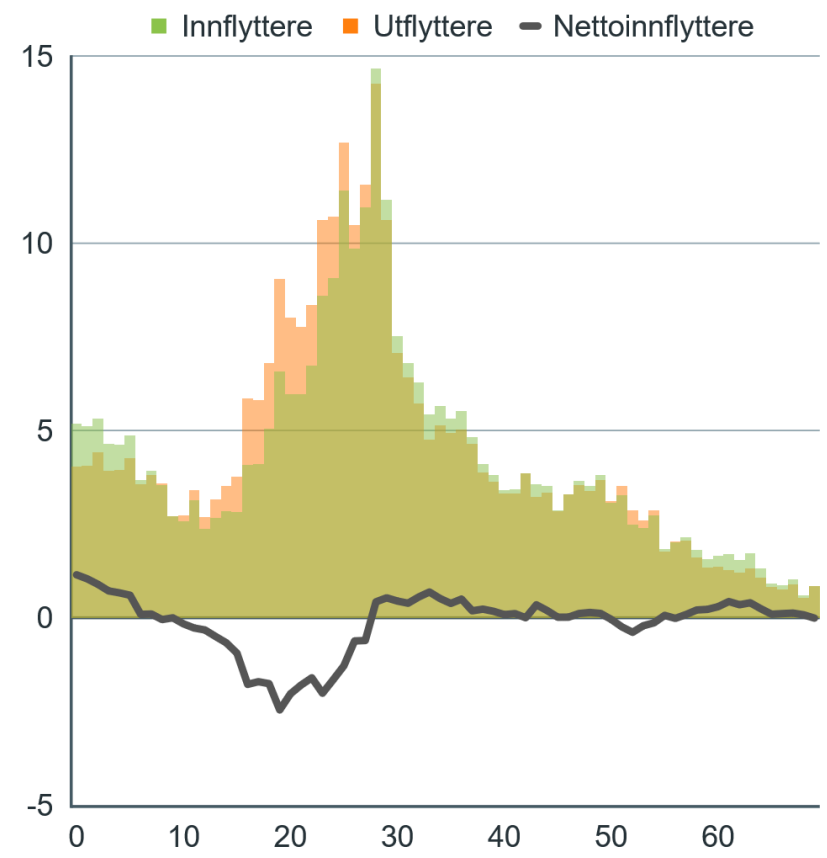
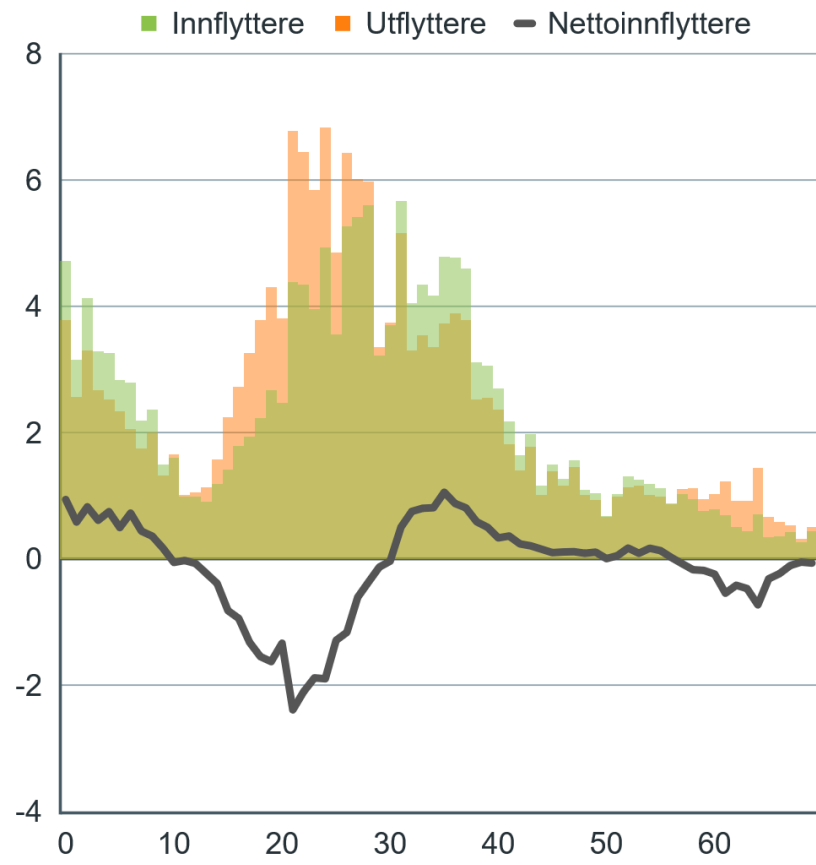

Scenarier for folketall 67+ år i Nye Stavanger

Stavanger importerer
20-åringer
Og eksporterer familier

Forventet flytteprofil Stavanger

Finnøy og Rennesøy
eksporterer 20-åringer
Og importerer familier

Selv om Stavanger vokser til 150 000 innbyggere vil det bli færre barn. All vekst vil være de eldre.

Nye Stavanger må skape høyere vekst gjennom å være attraktiv for bosetting og næringsliv for å få vekst av unge innbyggere.

Hva skaper attraktivitet?

Hva skaper attraktivitet?

Fire kategorier av stedskvaliteter som skaper attraktivitet når de endres i positiv retning:

	Bosted	Næring
Arealer og bygg	Må bygges tilstrekkelig med nye boliger og næringsbygg for å få plass til veksten	
Ameniteter: Tilbud, tjenester og fysiske fasiliteter	Må forbedre stedskvaliteter for å bli attraktiv som bosted og næringssted	
Omdømme	Omdømme som bosted	Omdømme som næringssted
Stedlig kultur og identitet	Må ha en utviklingskultur som mobiliserer næringsliv og frivillig sektor. Tillit!	

Takk for meg

Knut Vareide

Telemarksforsking